

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O.P.S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**VÝVOJ ŽIVNOSTENSKÉHO PRÁVA VE
VZTAHU K VÝVOJI NA PŘÍBRAMSKU SE
ZAMĚŘENÍM NA OHLAŠOVACÍ ŽIVNOSTI**

Autor práce: Andrea Stramová
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost
Forma studia: 3. ročník, kombinovaná forma studia
Vedoucí práce: JUDr. Marie Krybusová
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2010

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

.....

Děkuji vedoucí bakalářské práce JUDr. Marii Krybusové za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

ÚVOD	6
1. CÍL A METODIKA	8
1.1. Cíl práce	8
1.2. Metody	8
1.3. Postupcey vzniku prá	8
2. HISTORICKÝ VÝVOJ PODNIKÁNÍ	9
2.1. Historie podnikání na Příbramsku	9
2.2. Historie podnikání v ČR	12
2.2.1. Podnikání do roku 1939	12
2.2.2. Podnikání po 2. světové válce.....	14
2.2.2.1. Ústavnost v letech 1948 – 1989	15
2.2.2.2. Vznik a vývoj československého hospodářského práva	16
2.2.3. Podnikání před rokem 1989 z pohledu příslušné legislativy	18
2.2.3.1. Zásady č. 20/1965 Sb., Vlády Československé socialistické republiky pro poskytování některých služeb a oprav občany na základě povolení národního výboru	18
2.2.3.2. Nařízení č. 154/1982 Sb., Vlády České socialistické republiky o poskytování služeb občany na základě povolení národního výboru.....	19
2.2.3.3. Nařízení č. 63/1984 Sb., Vlády České socialistické republiky o poskytování dočasného ubytování v soukromí se souhlasem národního výboru	19
2.2.3.4. Nařízení č. 1/1988 Sb., Vlády České socialistické republiky ze dne 24. listopadu 1987 o prodeji zboží a poskytování jiných služeb občany na základě povolení národního výboru.....	20
3. VÝVOJ ŽIVNOSTENSKÉHO PRÁVA PO ROCE 1989	21
3.1. Ústavní změny z roku 1990 – 1991	21
3.2. Zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů.....	22
3.3. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)	22
3.3.1. Základní pojmy	23
3.3.2. Právní úprava platná od roku 1992	25
3.3.2.1. Předmět úpravy	25
3.3.2.2. Provozování živnosti.....	27
3.3.2.3. Rozdělení živností.....	29
3.3.3. Příklad ohlášení živnosti	33
3.3.4. Vliv na podnikání v Příbrami.....	34
3.4. Důležité novely živnostenského zákona	34
3.4.1. Novela č. 286/1995 Sb.....	34
3.4.1.1. Vliv na podnikání v Příbrami.....	37
3.4.2. Novela č. 356/1999 Sb.....	37
3.4.2.1. Vliv na podnikání v Příbrami.....	41
3.4.3. Novela č. 67/2004 Sb.....	41
3.4.3.1. Vliv na podnikání v Příbrami.....	43
3.4.4. Novela č. 214/2006 Sb.....	43
3.4.4.1. Funkce Centrálního registračního místa (CRM).....	45
3.4.4.2. Příklad ohlášení živnosti	46
3.4.4.3. Vliv na podnikání v Příbrami.....	47
3.4.5. Novela č. 130/2008 Sb.....	47
3.4.5.1. Vliv na podnikání v Příbrami.....	49
ZÁVĚR	50
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	52

SEZNAM PŘÍLOH.....	54
PŘÍLOHY	55
ABSTRAKT.....	64
ABSTRACT.....	65

ÚVOD

Podkladem pro vznik této bakalářské práce se stala myšlenka pohlédnout na podnikání jako na celek z historického, i ze současného hlediska. Pracuji na obecním živnostenském úřadu. Chtěla jsem se zaměřit na tuto problematiku z jiného úhlu pohledu, než se běžně setkávám pracovně. Určujícím se stal tedy pohled na historii podnikání na Příbramsku, i pohled na historii podnikání v ČR z hlediska příslušné platné legislativy a doplnění vývoje legislativy konkrétními statistickými daty v jednotlivých kapitolách.

V kapitole 1. uvádím cíl práce, metodiku a postup vzniku práce.

V kapitole 2. popisuji historii podnikání na Příbramsku od první zmínky o Příbrami v roce 1216 vč. uvedení zajímavostí, které se přímo dotýkaly podnikání. V části „Historie podnikání v ČR“ jsem rozdělila vývoj do historických úseků před 2. světovou válkou a po 2. světové válce při vládě totalitního režimu.

Ve 3. kapitole se zabývám vývojem živnostenského práva po roce 1989, kdy došlo k základní změně přístupu státu k podnikání subjektů, mohlo být navázáno na fungující systém podnikání před 2. světovou válkou. Pozitivní vývoj v této oblasti mohl být udržen jen na základě zásadních legislativních změn, tzn. změnou ústavy a změnou dalších základních právních předpisů. Dále se v této kapitole zabývám klíčovým zákonem z oblasti podnikání, tj. zákonem č. 455/91 Sb., o živnostenském podnikání vč. jeho dalších novel a případných dopadů jak na další právní předpisy, tak i na podnikatelskou veřejnost. Dopady jsou doloženy statistickými údaji v souladu s členěním živností a subjektů dle zákona o živnostenském podnikání.

Zároveň v bakalářské práci analyzuji tento zákon ve smyslu nejdůležitějších prvků, které mají zásadní vliv na charakter, strukturu a vývoj podnikání v ČR. V souvislosti s novelami se zabývám některými velmi významnými prvky, jako je např. vznik centrálních registračních míst. Pro názornost v rámci funkce CRM uvádím konkrétní příklad postupu podnikatelského subjektu při ohlášení živnosti.

Dle mého názoru nejvýznamnější pozitivní dopad pro podnikatelské subjekty měla novela č. 130/2008 Sb., která zásadním způsobem zjednodušila vstup do podnikání. Této novele se věnuji v závěru 3. kapitoly své bakalářské práce. Novela řešila snížení správních poplatků za vstup do podnikání, totální redukci volných živností

do jedné a odstranění místní příslušnosti živnostenských úřadů při vstupu do podnikání. Ke změně došlo i v dokládání odborné způsobilosti.

Tato bakalářská práce vychází z právního stavu ke dni 31. 12. 2009.

1. CÍL A METODIKA

1.1. Cíl práce

Cílem této práce je analýza živnostensko-podnikatelského práva v důležitých historických obdobích a jeho dopad na podmínky vstupu do podnikání, resp. dopad na skutečnou činnost podnikatelských subjektů.

1.2. Metody

V bakalářské práci budou využity metody analýzy a syntézy s využitím sběru příslušných dat. Závěrem dojde ke zhodnocení.

1.3. Postupy vzniku práce

Nejprve jsem shromáždila dostupnou literaturu, která pojednává o historii podnikání. Současně s tím jsem obstarala statistická data v jednotlivých obdobích. Sběr dat byl zaměřen na výkazy v oblasti podnikání v rámci celé ČR, i ve správním obvodu obecního živnostenského úřadu MěÚ Příbram. Právní předpisy jsem posuzovala z hlediska historického, i z hlediska dopadu na podnikající subjekty. Samostatně jsem přistupovala k zákonu o živnostenském podnikání a k jeho vybraným důležitým novelám. Dosažené výsledky analýzy literatury a sebraných dat jsem vyhodnotila v závěru práce.

2. HISTORICKÝ VÝVOJ PODNIKÁNÍ

2.1. Historie podnikání na Příbramsku

První zmínka o Příbrami pochází z roku 1216 a téměř od počátku její existence máme zprávy o dobývání nerostných surovin v jejím okolí. Příbram samotná byla řemeslně-zemědělskou lokalitou.

Z roku 1379 je znám berní rejstřík příbramského panství, z roku 1390 pak urbář (*soustavný soupis poddanského pozemkového majetku a důchodů vrchnosti z něho plynoucích*)¹. Tyto písemnosti jsou zajímavé tím, že nám umožňují zjistit, jaká řemesla se tehdy ve městě vyskytovala. Zajímavý je vysoký počet masných krámů, sloužících k prodeji čerstvého masa. Bylo jich tehdy devatenáct, což je při sedmdesáti sedmi domech úctyhodné číslo. Také třicet krčem je poměrně velké číslo, nejednalo se však o hospody v dnešním slova smyslu. Jejich majitelé se většinou živili jiným způsobem a ke svému stálému živobytí si přivydělávali schváleným čepováním piva a dalších alkoholických nápojů. Přítomnost několika sladovníků nás upozorňuje na to, že se zde již tehdy vařilo pivo, a to zřejmě v režii vrchnosti, neboť právo vařit pivo přímo měšťany bylo příbramským uděleno až o více než 100 let později. V Příbrami dále působilo jedenáct ševců, devět pekařů, čtyři krejčí, tři kováři, dva koláři, bečváři, smolaři a koželuzi a jeden kotlář. V okolí města se také nacházelo devatenáct mlýnů. Významným řemeslem ve středověké Příbrami bylo také soukenictví.

Doba husitských válek hospodářství příliš nepřála, a tak město postupně upadalo. Až v roce 1497 král Vladislav Jagellonský udělil městu několik výsad, když například povolil zdejším měšťanům vařit pivo a pořádat výroční trh. Počátkem 16. století se rozšířil výrobní obor soukenictví, avšak většina obyvatel se i nadále živila zemědělstvím. Dále se začala objevovat nová řemesla, jako kožešník, truhlář, provazník, hrnčír a mydlář. V roce 1535 je zmíněna přítomnost zlatníka, a rovněž dochází k rozvoji těžby stříbra.²

Ve druhé polovině 16. století se v Příbrami dotvářela tradiční organizace hospodářského života, když se řemeslníci začali sdružovat do cechů, což byly

---

¹ Klimeš, L., *Slovník cizích slov* 1. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1981. s. 760.

² Barešová, J., et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*. 1 vyd. Žehušice : Nakladatelství a vydavatelství městské knihy s. r. o., 2003. ISBN 80-86699-04-8. s. 13.

organizace, které měly za úkol chránit řemeslníky před konkurencí. Jedněmi z nejstarších cechů v Příbrami byly cech řezníků (r. 1575), cech pekařů (r. 1574), cech výrobců sudů - bečvářů (r. 1582) a cech mlynářů (r. 1591). Poslední dva známé cechy ševců a soukeníků vznikly v roce 1607.

V sedmnáctém století zasadila těžkou ránu rozvoji města Třicetiletá válka. Naštěstí na konci této kruté války byly v Příbrami položeny základy budoucí prosperity. Starobylá kaple nad Příbramí, ve které byla schována soška P. Marie, byla v roce 1647 svěřena do péče březnickým jezuitům, kteří dokázali rozšířit slávu této zázračné sošky po celé zemi i za hranicemi.

Stoupající proud poutníků přiměl jezuity k rozhodnutí přebudovat kapli na jedno z nejproslulejších poutních míst ve střední Evropě, což mělo velký vliv na život obyvatel a zdroj jejich příjmů. Našli zde obživu zedníci, kameníci, tesaři, malíři, sochaři i štukatěři. Dalším zdrojem obživy bylo zajištění ubytování a stravy poutníkům a také pak prodej a výroba poutního zboží. Jedním z řemesel bylo rozárnictví – výroba růženců a dalšího poutního zboží. Tito výrobci si v roce 1774 dokonce vytvořili cech, který neměl v jiných městech obdoby. Dále byly ve městě prodávány předměty z vosku. Proslulou se stala výroba prstýnků, které se odlévaly z olova do zvláštních břidlicových forem. Časem se rozšířila výroba o náramky, náhrdelníky, kalichy, zvonečky atd. V roce 1706 zde byla otevřena i tiskařská dílna, která však vydržela jen do roku 1778. K nejrozšířenějším řemeslům i nadále patřili řezníci a pekaři. Dobrou tradici měla v Příbrami i výroba a čepování piva.

Zajímavý je též rozvoj obchodu v Příbrami. Ke směně vyrobeného zboží sloužily až do druhé poloviny 18. století výhradně trhy. Výjimku získali jen řezníci a pekaři, a to především z hygienických důvodů. První kamenné obchody se objevily až v 18. století. Výjimečné postavení v obchodě získaly některé druhy zboží, pro které platila zvláštní pravidla. Byla to především sůl a tabák, které kvůli své nedostupnosti z tuzemských zdrojů podléhaly zvláštnímu režimu, kde bývala finálním obchodníkem většinou obec. V 60. letech 18. století převzal stát obchod s tabákem a vydával koncese na provoz trafik. V Příbrami se v roce 1780 nacházely již čtyři trafiky.³

Navzdory řemeslnému rozvoji však určovalo hlavní ráz města až do poloviny 19. století zemědělství.

---

³ Barešová, J., et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*. 1. vyd. Žehušice : Nakladatelství a vydavatelství městské knihy s. r. o., 2003. ISBN 80-86699-04-8. s. 13-22.

Příbramská výroba poutního zboží ovlivňovala další obory činností. Na přelomu 18. a 19. století došlo ke změně výrobního sortimentu, když se začaly vyrábět dřevěné hračky, načež se příbramští výrobci stali proslulí po celé zemi. Tradice místních řezbářů pokračují dodnes v tvorbě betlémových figurek.

V 19. století v Příbrami dominovala těžba a zpracování stříbrných a olověných rud, nicméně podnikalo se zde i jiným způsobem. Jedním z nejvýraznějších podniků byl měšťanský pivovar, který fungoval až do roku 1960. V 19. století byla také ukončena existence masných krámů. Na konci století byla vybudována moderní jatka na okraji města. V této době byly v Příbrami vybudovány také dva prosperující hotely.

Omezení poutního ruchu na konci 18. století znamenalo dočasný útlum řemeslné výroby poutního zboží, ale ve druhé polovině 19. století nastal jeho nový rozkvět. Voskáři, řezbáři, výrobci růženců nebo skleněných polotovarů prosperovali a dokonce dokázali změnit způsob produkce na tovární velkovýrobu.

V dějinách Příbramska zaujímá mimořádně významné místo hornictví a hutnictví, které v různých obdobích v průběhu staletí více či méně ovlivňovalo hospodářský a společenský život města i širokého okolí.

Na prvním místě zde dominovaly Státní doly na stříbro a olovo a továrna na drátěná lana. Ostatní tradiční průmysl, jakým bylo rozárnictví, lití olověných hodinek a prstýnků, výroba nožů, hnětení jesličkových figurek převážně řemeslně vyráběných, pomalu upadal společně s klesající prosperitou dolů. Řemeslná výroba poutního zboží postupně ustupovala v poslední třetině 19. století a byla nahrazena první českou parostrojní továrnou na kovové a poutní zboží. Během 2. světové války se zde vyráběly součástky do zbraní. V roce 1948 byla firma začleněna do národního podniku Rudné a tuhé doly v Příbrami. Ve městě od roku 1867 prosperovala také sklárna. Od roku 1871 též dobře prosperovala provozovna ručního provaznictví a přádelna konopí Antonína Kolaříka, která byla po roce 1948 také znárodněna.⁴

---

⁴ Barešová J., et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*. 1 vyd. Žehušice : Nakladatelství a vydavatelství městské knihy s. r. o., 2003. ISBN 80-86699-04-8. s. 47.

2.2. Historie podnikání v ČR

2.2.1. Podnikání do roku 1939

V tomto období hrály velmi důležitou roly cechy. Cech je řemeslnické sdružení, které hájilo práva a zájmy svých členů, dohlíželo na kvalitu a cenu výrobků, ale také na výchovu učedníků a skládání mistrovských zkoušek. Plnil také funkci reprezentativní, náboženskou a sociální. V cechu byli řemeslníci sdružováni podle jednotlivých oborů, ale velmi časté bylo spojování více řemesel do jednoho cechu, např. cech ševců a obuvníků, mlynářů a perníkářů, nebo cech kolářů, bednářů a hrnčírů.⁵

Cechovní organizace výroby se stále více stávala překážkou hospodářského rozvoje. Nařízení o jednotných cenách, zákazy inovací i omezené počty mistrů a tovaryšů vyhovovaly především řemeslníkům, ale nikoli zákazníkům a státním ekonomům. Nejprve si v roce 1731 císař Karel VI. vymínil výhradní právo na zřizování cechů a v praktickém životě je pevně připoutal k magistrátům měst. V roce 1739 pak vydal tentýž císař Karel VI. generální artikule, platné pro všechny cechy. Přes tyto omezující kroky cechy přežily osvícenecké reformy druhé poloviny 18. století. Ještě v první polovině 19. století byly určujícími faktory v řadě výrobních oborů a existovaly až do roku 1859. Některé jejich funkce, zejména ve vztahu k vzdělávání a výchově učňů, převzala poté nově ustavená živnostenská společenstva.

Živnostenský řád z roku 1859 zcela a definitivně přinesl předěl mezi cechovní výrobou a svobodným podnikáním. Sice i nadále existovala živnostenská společenstva, která povinně sdružovala všechny živnostníky daného výrobního oboru, ale jejich pravomoci již byly zcela jiného rázu. Již dříve, v roce 1852, byl vydán spolkový zákon, na jehož základě mohly být ustaveny první akciové společnosti, banky i družstva, tedy základní pilíře podnikatelských aktivit.⁶

---

⁵ Janáček, J., *České dějiny – Doba Předbělohorská*. 2 vyd. Praha : Československá akademie věd, 1971. ISBN 509-21-875. s. 70.

⁶ Barešová J., et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*. 1 vyd. Žehušice : Nakladatelství a vydavatelství městské knihy s. r. o., 2003. ISBN 80-86699-04-8. s. 24.

Živnostenský řád č. 229/1859 ř. z., byl přijat 20. prosince 1859 s účinností od 1. 5. 1860. Stal se základním předpisem, jež v období tzv. první republiky upravoval živnostenské podnikání v podmínkách tržní ekonomiky a platil v českých zemích. Byl mnohokrát novelizovaný. Nejdůležitější byla tzv. řemeslnická novela z r. 1883 a novela z r. 1907.

Za živnost byla považována trvalá, pravidelná výdělečná činnost, pokud byla provozována samostatně a nebyla vyloučena z živnostenského řádu nebo vyhrazena veřejné korporaci (např. telefon, telegraf). Činnost nesměla být nedovolená (to je přičítati se zákonům nebo dobrým mravům, jako např. žebrání).

Vyloučenými činnostmi, které se řídily zvláštními předpisy, byly např. zemědělská a lesní výroba, hornictví, literární činnost, činnost advokátů, veřejných notářů aj.

Živnosti se dělily na živnosti reálné a osobní. Živnosti reálné se nevázaly na určitou osobu, ale mohly se převádět smluvně nebo děděním. Reálné živnosti však již podle živnostenského řádu nově vznikat nemohly, pouze přetrvávaly starší reálné živnosti (např. živnost kominická). Osobní živnosti byly vázány na určitou osobu (fyzickou nebo právnickou) a nebylo je zásadně možno převádět mezi živými ani pro případ smrti.⁷ Nově mohly vznikat již jen živnosti osobní. Právní úprava také vychází z pojetí živností jako živností osobních.

Podle podmínek vzniku živnostenského oprávnění se živnosti rozlišovaly na svobodné, řemeslné a koncesované. Původní živnostenský řád znal jen živnosti svobodné a několik málo živností koncesovaných. Teprve řemeslnou novelou v roce 1883 byly zavedeny živnosti řemeslné.

Živnosti koncesované byly takové živnosti, u nichž z důvodů ochrany veřejných zájmů bylo žádoucí, aby je bylo možno provozovat jen na základě zvláštního státního povolení – koncese, na jejíž vydání nebyl právní nárok. Koncesované živnosti byly sice uvedeny výslovně a taxativně v živnostenském řádu, ale ministr obchodu byl zmocněn, aby vyhlásil za koncesované i jiné živnosti, vyžadují-li to veřejné zájmy, a naopak mohl určité koncese zprostit (jednalo se např. o živnost hostinskou a výčepnickou, tiskařskou aj).

Živnosti řemeslné byly charakterizovány jako živnosti, při nichž jde o zručnost, která vyžaduje vzdělání v živnosti vyučením a delší zaměstnání při ní. I seznam řemeslných živností byl od novely v r. 1907 určen přímo zákonem.

---

⁷ Dědič, J., *Zákon o živnostenském podnikání* 1. vyd., Zlín : Agentura A98, 1991. s. 7.

Živnosti svobodné byly všechny živnosti, které nebyly prohlášeny za řemeslné a koncesované. K nastoupení živnosti svobodné a koncesované postačilo pouze podání ohlášky příslušnému úřadu, pokud ohlašovatel splňoval zákonné požadavky.

Rozlišovaly se požadavky všeobecné, které musely být splněny u každé živnosti (každý, kdo je plně způsobilý k právním úkonům – osoba fyzická i právnická, pokud ho zákon nevyklučoval, jako např. duchovní, vojáci, státní zaměstnanci, nebo ten, komu taková činnost byla zakázána soudem) a zvláštní požadavky, které byly určeny pro živnosti řemeslné, koncesované a některé živnosti obchodní.

Podle předmětu činností se rozlišovaly ještě živnosti obchodní, výrobní a zvláštní druh živností – živnosti tovární.

Živnostenské předpisy upravovaly dále rozsah a zánik živnostenských oprávnění, problematiku živnostenských provozoven, živnostenských společenstev a zaměstnanců.⁸

V roce 1965 byla zrušena zákoníkem práce i zbylá ustanovení živnostenského řádu platného v českých zemích.

2.2.2. Podnikání po 2. světové válce

Hospodářský vývoj v celé republice byl zpřetrhán v období nacistické okupace 1939 – 1945. Vše bylo plně podřízeno požadavkům okupantů.

Strategické plány uspořádání světa po 2. světové válce byly dohodnuty čtyřmi velmocemi ve dnech 4. 2. 1945 - 11. 2. 1945 na konferenci na Jaltě. Československo se tím dostalo pod přímý vliv Sovětského svazu. Došlo ke změnám v politickém a ekonomickém systému země, což v hospodářské oblasti znamenalo likvidaci soukromého podnikání a převedení soukromého vlastnictví na státní nebo družstevní.⁹

---

⁸ Dědič, J., *Zákon o živnostenském podnikání* 1. vyd., Zlín : Agentura A98, 1991. s. 8.

⁹ Barešová, J., et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*. 1. vyd. Žehušice : Nakladatelství a vydavatelství městské knihy s. r. o., 2003. ISBN 80-86699-04-8. s. 58.

2.2.2.1. Ústavnost v letech 1948 – 1989

Československé komunistické ústavy pramenily zvláště ze socialistické politické ideologie, a to z její levé, marxistické podoby, založené na dosažení diktatury proletariátu (komunistické strany), na zrušení soukromého vlastnictví a na celospolečenském dirigismu.

Pokud šlo o ústavní stvrzení vlastnických vztahů, zatímco fašistické ústavy nerušily soukromé vlastnictví výrobních prostředků, komunistické ústavy je radikálně omezovaly, až je u nás (na rozdíl např. od bývalé NDR) docela zrušily, ponechávající pod termínem „osobní vlastnictví“ předměty osobní a rodinné potřeby.

Z ústavy první republiky z roku 1920 nezůstalo v roce 1945 prakticky nic. Zůstala jen idea samostatného státu československého a jeho demokratických pořádků s institucemi prezidenta, parlamentu a odpovědné vlády, správního a obecného soudnictví. Rozbit byl správní aparát a nižší úřady byly nahrazeny národními výbory. Znárodněním byl proveden podstatný zásah do soukromého vlastnictví (jeho preponderance, stvrzená v ústavě první republiky, zanikla).

Zvláštní pozornost si zaslouží potlačení ústavního práva vlastnictví. Likvidace soukromého vlastnictví v krátké době byla stigmatem celého komunistického období, byť ústava z roku 1948 i po dvou znárodněních v roce 1945 a 1948 zaručovala soukromé vlastnictví do 50 zaměstnanců a 50 hektarů půdy. Vlastnictví k půdě bylo i po združstevnění zachováno ústavně, ale bylo přehlušeno ústavním institutem společenského užívání (nemluvě o neústavních přímých konfiskacích). Družstevní vlastnictví se stalo dokonce v podstatě státním, a to v důsledku nedostatku demokracie družstevní a intenzivního dozoru za strany státu. Je nepochybné, že potlačení lidských práv se stalo nejcitelnější tragikou let 1948 - 1989.

2.2.2.1.1. Ústava 1948

Ekonomika podle ústavy z roku 1948 byla ekonomikou smíšenou. Vedle státního a družstevního vlastnictví bylo zaručeno vlastnictví soukromé s hranicí 50 zaměstnanců a 50 hektarů půdy, což mělo předem neutralizovat očekávaný odpor malého a středního podnikání. Některá hospodářská a kulturní odvětví se stala zcela národním majetkem. Tato smíšená ekonomika byla do přijetí nové ústavy, na rozdíl

od některých dalších tzv. lidově demokratických zemí, fakticky zcela likvidována. Trh byl nakonec úplně potlačen všudepronikajícím plánováním. Vše se dělo pod myšlenkou, že i sebemenší soukromé podnikání plodí kapitalistické vztahy.

Nikdy v historii komunistických ústav však nedošlo k takovému rozpolcení právní ústavy a faktických ústavních poměrů, jako tomu bylo právě s ústavou z roku 1948. Svědčí to o naprosto nominální povaze této ústavy, parlamentarismus a soukromé vlastnictví s komunistickou diktaturou slučitelné nejsou. Ústava z května 1948 přestala fakticky politicky platit dříve, než byla přijata, a v ekonomice již brzo po svém přijetí.

2.2.2.1.2. Ústava 1960

Ústava přijatá v roce 1960 byla těsně před svým přijetím nadneseně nazvána „socialistickou“ a v souvislosti s tím se i státu dostalo názvu „Československé socialistické republiky“. Stalo se tak prohlášením samotné ústavy, že „socialismus v naší vlasti zvítězil“, což bylo spjato s generální likvidací soukromého vlastnictví. Pokud šlo o majetkové vztahy k půdě, formálně nezrušené soukromé vlastnictví bylo přehlušeno institutem společenského užívání půdy víceméně násilně utvořenými jednotnými zemědělskými družstvy. Ekonomika i ostatní oblasti veřejného života byly nemilosrdně zachváceny direktivním celospolečenským plánováním.¹⁰

2.2.2.2. Vznik a vývoj československého hospodářského práva

Z hlediska soukromoprávní regulace byl v našem právním vývoji zlomem občanský zákoník z roku 1950. Ten totiž zrušil všeobecný občanský i všeobecný obchodní zákoník. Ponechal sice v platnosti živnostenský řád, jenž byl zrušen až zákoníkem práce v roce 1965. Bohužel to však nemělo praktický význam, protože fakticky byla sféra živností již dávno zlikvidována.

---

¹⁰ Malý K., Soukup L. *Vývoj práva v Československu v letech 1945 – 1989*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze : Nakladatelství Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0863-4. s. 196 – 208.

Hospodářský zákoník (zák. č. 109/1964 Sb.) znamenal domyšlení, systematizaci, vytvoření jednoduchého a dobře promyšleného systému organizačních článků mocenské soustavy uzpůsobené k převzetí ekonomické funkce a neponechávající žádný prostor pro individuální projevy soukromé iniciativy, která by se mohla prosmeznout bdělému oku vyššího článku kontrolní hierarchie. Hierarchie, příkaz a kontrola, to byly základní principy, na nichž tento systém stál. Hospodářský zákoník byl kodexem, který měl velmi jasně vymezený předmět úpravy: vztahy mezi socialistickými organizacemi navzájem. Do roku 1989 byl desetkrát novelizován, z toho v roce 1988 dvakrát. Jeho stabilita byla ve srovnání s dneškem mimořádná. Všechny novely byly poměrně nevelké. Přesto je jeho vývoj zajímavý, neboť odráží všechny vlny uvolňování a utahování šroubů totalitního systému a odráží ekonomické problémy, s nimiž se tento systém pokoušel zápolit, aniž se však kdy pokusil o prolomení základní koncepce.

Československo v roce 1964 tedy přijalo jako jediné ze součástí sovětského impéria zákon č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník. Ve stejném roce byl schválen občanský zákoník č. 40/1964 Sb. Zákoník mezinárodního obchodu č. 101/1963 Sb., byl dokonce o rok starší. V roce 1965 následoval zákoník práce.

Základní koncepce hospodářského práva byla tedy v souladu s povahou politického a právního systému ovládajícího zemi. Vývoj hospodářského práva byl postupně stále více pod vlivem myšlenek ekonomů pokoušejících se reformovat nereformovatelný systém. V souvislosti s tím do hospodářského zákoníku pronikly určité relativně pokrokové prvky. Kromě zmíněné úpravy vertikálních vztahů to byly pokusy o přiblížení smluvního práva principům obligačního soukromého práva, pokusy o začlenění prvků práva soutěžního apod. Až dnes však vidíme, jak skromné výsledky takové snahy měly. Neméně jasně se to projevilo ve zlomovém okamžiku roku 1990. Hospodářské právo muselo zaniknout. Tento ortel byl zcela jasný již na konci listopadu 1989.

Díky tomu, že soukromý sektor ekonomiky byl u nás zlikvidován, rozrostlo se hospodářské právo nesrovnatelně více než v západních zemích. Bylo nástrojem řízení ekonomiky fungující v podstatě jako jediný podnik náležící státu a státem řízený a organizovaný. Z toho také vyplývá, že neexistoval kontrolní mechanismus, který by byl protiváhou, omezovatelem takto volně působícího absolutního monopolu. Dopady na životní prostředí, ale také na produktivitu práce, technologické zaostávání atd., jsou obecně známy.

Uvedené závěry se potvrdily na přelomu let 1989 – 1990, kdy se naše společnost ocitla ve fázi zpětného pohybu směrem k demokracii. Bylo třeba obnovit soukromý sektor podnikání a dělo se to v opačném směru než v letech 1945 –1950. Namísto znárodnění došlo k privatizaci a restitucím, namísto vytváření národních podniků Fond národního majetku zakládal akciové společnosti a převáděl akcie na nové vlastníky. Jednotlivci zahajovali podnikatelskou činnost individuálně nebo se sdružovali do nově upravených obchodních společností. Uvedený proces zcela přirozeně vyvolal potřebu obnovení obchodního práva. S ohledem na příliš dlouhé přerušení vývoje, kdy došlo k výměně generací, však toto obnovení probíhalo pomalu, obtížně, nedokonale.¹¹

2.2.3. Podnikání před rokem 1989 z pohledu příslušné legislativy

2.2.3.1. Zásady č. 20/1965 Sb., Vlády Československé socialistické republiky pro poskytování některých služeb a oprav občany na základě povolení národního výboru

Komunistická strana Československa si v lednu 1964 dala za úkol rozšířit a zajistit poskytování služeb a oprav pro obyvatelstvo. To vyžadovalo umožnit provozování drobných služeb a oprav místním občanům. Vláda proto stanovila zásady pro poskytování některých služeb a oprav občany na základě povolení národních výborů.

Povolení bylo možné vydat jen v místech určených okresním národním výborem, kde poskytování služeb podle potřeb obyvatelstva nemohla zajistit socialistická organizace.

Povolení bylo možné udělit k poskytování drobných řemeslných prací a oprav, k opravám domovního majetku, k poskytování osobních služeb a k drobné doplňkové výrobě z místních zdrojů surovin pro místní potřebu (služby). Zejména se jednalo o práce krejčovské, obuvnické, zámečnické, truhlářské, zednické a pokrývačské, malířské, dále pak o osobní služby holičství a kadeřnictví, praní, žehlení, mandlování a opravy prádla, úklid a hlídací práce.

Povolení mohlo být uděleno jen ženám v domácnosti, důchodcům, osobám se sníženou pracovní schopností a pracovníkům, kteří chtějí služby poskytovat vedle

---

¹¹ Malý K., Soukup L. *Vývoj práva v Československu v letech 1945 – 1989*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze : Nakladatelství Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0863-4. s. 428-452.

hlavního pracovního poměru. Občan musel být starší 18 let a musí prokázat kvalifikaci potřebnou pro příslušnou činnost.¹²

Statistické údaje jsou uvedeny v příloze I a II.

2.2.3.2. Nařízení č. 154/1982 Sb., Vlády České socialistické republiky o poskytování služeb občany na základě povolení národního výboru

Toto nařízení nabylo účinnosti dne 1. 1. 1983. Tímto dnem byly zrušeny zásady č. 20/1965 Sb.

Povolení uděloval národní výbor na žádost občana. Bylo možné je udělit pouze k poskytování služeb občanům, šlo-li o řemeslnické práce včetně údržby domovního majetku a bytů, osobní služby, služby úklidové, služby nosičů, kopáčské práce a provozování přívozu. Povolení bylo možné udělit občanu staršímu 18 let, který měl potřebnou odbornou kvalifikaci a poskytoval služby vedle svého hlavního zaměstnání, důchodci, ženě v domácnosti nebo občanu se změněnou pracovní schopností. Národní výbor mohl udělit povolení jinému občanu, šlo-li o poskytování služeb v nedostatkovém oboru v místě a její zabezpečení jiným způsobem by bylo nevhodné.¹³

Statistické údaje jsou uvedeny v příloze III.

2.2.3.3. Nařízení č. 63/1984 Sb., Vlády České socialistické republiky o poskytování dočasného ubytování v soukromí se souhlasem národního výboru

Na základě tohoto nařízení občan mohl přenechávat nemovitost k dočasnému užívání za náhradu za účelem ubytování v rámci cestovního ruchu jen se souhlasem místního národního výboru a jen prostřednictvím organizace oprávněně provozující služby cestovní kanceláře. Národní výbor zařadil prostor do příslušné skupiny. Na tomto základě se určila cena ubytování po dobu, na kterou se souhlas vydával a dále se určilo, se kterou organizací občan uzavřel smlouvu.¹⁴

---

¹² *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky, ročník 1965 částka 11.*

¹³ *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky, ročník 1982 částka 33.*

¹⁴ *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky, ročník 1984 částka 13.*

2.2.3.4. Nařízení č. 1/1988 Sb., Vlády České socialistické republiky ze dne 24. listopadu 1987 o prodeji zboží a poskytování jiných služeb občany na základě povolení národního výboru.

Na základě povolení národního výboru, za podmínek stanovených tímto nařízením, mohl občan poskytovat za úplatu občanům, popřípadě organizacím, věcná plnění a výkony včetně prodeje zboží a přípravy pokrmů a nápojů. Povolení bylo možné udělit bezúhonnému občanovi staršímu 18 let, který měl, pokud to povaha služby vyžadovala, potřebnou odbornou kvalifikaci, popřípadě i zdravotní způsobilost.¹⁵

---

¹⁵ *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky, ročník 1988 částka 1.*

3. VÝVOJ ŽIVNOSTENSKÉHO PRÁVA PO ROCE 1989

3.1. Ústavní změny z roku 1990 – 1991

Po listopadovém převratu v roce 1989 bylo zřejmé, že jednou z prvních věcí bude opětovná podpora samostatného podnikání občanů.

Ústavním zákonem č. 100/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje ústavní zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé federativní republiky a ústavní zákon č. 143/1968 Sb., o československé federaci. Novelizovaný čl. 7 Ústavy zaručil všem vlastníkům rovnocennou ochranu. Poprvé od ústavy 9. května 1948 se přestaly rozlišovat a preferovat různé druhy a formy vlastnictví. Novelizovaný čl. 13 Ústavy určoval, že stát vytváří podmínky a pravidla pro rozvoj a ochranu podnikání, aniž by se diferencovalo mezi právními formami podnikání. Záhy po novele byl vydán zákon č. 105/1990 Sb. "O soukromém podnikání". Na základě tohoto zákona si mohli občané registrovat svoje soukromé podnikání.

K další ústavně právní změně došlo Ústavním zákonem č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod jako ústavní zákon Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky. Tento ústavní zákon zrušil čl. 7 až 9 Ústavy s novelizovanou úpravou vlastnictví a nahradil ji úpravou novou, obsaženou v Listině práv a svobod.¹⁶

V čl. 11 Listiny práv a svobod je uvedeno, že *každý má právo vlastnit majetek. Vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu.*¹⁷

Daleko precizněji, než novela Ústavy z r. 1990, zakotvila Listina práv a svobod právo podnikat. Zde již nejde o to, jakou úlohu měl při rozvoji podnikání stát, ale výslovně se uvádí. *Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost. Zde je zároveň uvedeno, že jen zákon může stanovit podmínky a omezení pro výkon určitých povolání nebo činností.*¹⁸

Od té doby se stal klíčovým zákon č. 455/1991Sb., o živnostenském podnikání.

¹⁶ Dědič, J., Kříž, R. *Zákon o živnostenském podnikání*, 1. vyd. Zlín : Agentura A98 1991s. 5-6.

¹⁷ *Ústavní zákon č. 23/1991 Sb., Listina základních práv a svobod. Článek 11.*

¹⁸ *Ústavní zákon č. 23/1991 Sb., Listina základních práv a svobod. Článek 26.*

3.2. Zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů

Podle tohoto zákona mohli občané individuálně provozovat podnikatelskou činnost, nebo vytvářeli obchodní společnosti, tichou společnost či konsorcium. Podnikatelskou činností podle tohoto zákona se rozumí provozování výroby, obchodu nebo poskytování služeb a prací anebo jiných činností za účelem získávání trvalého zdroje peněžních příjmů.

Zákon odstranil povinnost plnit podmínky plánu hospodářského a sociálního rozvoje. Dále zákon umožnil zaměstnávat neomezený počet pracovníků a nabývat majetek v neomezeném rozsahu.

Oprávnění k podnikatelské činnosti vznikalo registrací, provedenou na základě žádosti u příslušného orgánu. Toto oprávnění k podnikatelské činnosti mohla získat osoba ve věku nejméně 18 let, způsobilá k právním úkonům, bezúhonná, splňující odbornou kvalifikaci, pokud to povaha podnikání vyžadovala.¹⁹

Zákon č. 105/1990 Sb., byl změněn a doplněn zákonem č. 219/1991 Sb., o část týkající se zemědělské výroby provozované samostatně hospodařícími rolníky.

Vzhledem k poměrně chaotickému postupu a vydávání oprávnění není možno toto období statisticky analyzovat.

3.3. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

Zásadní systémovou změnou bylo přijetí živnostenského zákona, který nebyl jen pouhou náhradou zákona o soukromém podnikání občanů, protože nestanovil jen podmínky podnikání osob fyzických, ale i osob právnických, a to zásadně za stejných podmínek pro obě skupiny osob.

Zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) navazoval svou filosofií a zásadami úpravy na živnostenské právo, které platilo před rokem 1948

---

¹⁹ Zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů .

a při jeho tvorbě bylo využito i modernějších zahraničních úprav zejména práva německo, rakouského a italského.²⁰

Zákon byl koncipován jako obecná právní norma, upravující základní podmínky podnikání fyzických i právnických osob. Upravoval základní vztahy podnikatelů a státu a stanovil základní podmínky podnikání v široké oblasti nejrozličnějších druhů podnikatelských aktivit českých i zahraničních podnikatelů. Zastřešoval řadu podnikatelských aktivit, jejichž konkrétní výkon byl upraven zvláštními právními předpisy, jejichž změny se promítali i do živnostenského zákona.²¹

3.3.1. Základní pojmy

***Živnost** - je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.*²²

Subjekty oprávněné provozovat živnost

Fyzická osoba

Právnická osoba

Zahraniční osoba

Všeobecné podmínky provozování živnosti

Všeobecnými podmínkami provozování živnosti fyzickými osobami, pokud tento zákon nestanoví jinak, jsou:

- a) dosažení věku 18 let*
- b) způsobilost k právním úkonům*
- c) bezúhonnost.*²³

Zvláštní podmínky provozování živnosti

*Zvláštními podmínkami provozování živnosti jsou odborná nebo jiná způsobilost, pokud je tento zákon nebo zvláštní předpisy vyžadují.*²⁴

²⁰ Dědič, J., Kříž, R. *Zákon o živnostenském podnikání* 1. vyd. Zlín : Agentura A98, 1991. s. 7-9.

²¹ Kroupa, P., et al. *Živnostenské podnikání po posledních novelách PORADCE 8-9*. Český Těšín : Vydavatelství PORADCE s. r. o., 1998. ISSN:1211-2437 s. 3.

²² *Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), §1*

²³ *Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), §6*

Odpovědný zástupce - je fyzická osoba ustanovená podnikatelem, která odpovídá za řádný provoz živnosti, za dodržování živnostenskoprávních předpisů a je k podnikateli ve smluvním vztahu.²⁵ Odpovědný zástupce musí splňovat všeobecné i zvláštní podmínky provozování živnosti, pokud je zákon vyžaduje.

Provozovna - je prostor, v němž je živnost provozována, automat a mobilní provozovna.

Živnostenský rejstřík - je informačním systémem veřejné správy. Do tohoto informačního systému se zapisují údaje statistického a evidenčního charakteru související s provozováním živností.

Druhy živností

Ohlašovací živnosti při splnění stanovených podmínek smějí být provozovány na základě ohlášení.

Živnosti koncesované provozovány na základě koncese.

Ohlašovací živnosti jsou:

Živnosti řemeslné – podmínkou provozování živnosti je odborná způsobilost uvedená v § 21 a 22.

Živnosti vázané – podmínkou provozování živnosti je odborná způsobilost uvedená v příloze č. 2 k tomuto zákonu, není-li dále stanoveno jinak.

Živnost volná - podmínkou provozování živnosti není odborná způsobilost.

Živnosti koncesované – jsou živnosti uvedené v příloze č. 3 k tomuto zákonu.

Živnostenská kontrola – je kontrola dodržování povinností stanovených živnostenským zákonem, povinností vyplývajících ze zvláštních předpisů a u koncesovaných živností též povinností vyplývajících z rozhodnutí o udělení koncese.²⁶

---

²⁴ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), §7

²⁵ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), §11.

²⁶ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon).

3.3.2. Právní úprava platná od roku 1992

3.3.2.1. Předmět úpravy

Tento zákon upravuje podmínky živnostenského podnikání (dále jen „živnost“) a kontrolu nad jejich dodržováním.

Živnostenský zákon neupravuje podmínky pro všechny druhy podnikatelské činnosti, ale jen pro podnikání, které má charakter podnikání živnostenského.²⁷

Živnost

Živnostenský zákon vymezuje živnost jednak pozitivními znaky (to znamená, že definuje, co živností je), jednak znaky negativními (tedy výčtem činností, které živností nejsou).

Pozitivní znaky:

a) jedná se o činnost soustavnou – to znamená, že se musí jednat o činnost trvalého charakteru nebo vykonávanou opakovaně a pravidelně, byť třeba i jen několikrát či jednou v roce

b) jedná se o činnost samostatnou – činnost není provozována samostatně, je-li organizována a přímo řízena osobou, pro kterou je vykonávána

c) jde o činnost vykonávanou vlastním jménem – to znamená, že podnikatelská činnost je provozována pod obchodním jménem podnikatele bez ohledu na to, zda ji vykonává přímo podnikatel nebo jím pověřená osoba

d) jde o činnost vykonávanou na vlastní odpovědnost – podnikatel odpovídá za závazky z podnikatelské činnosti celým svým majetkem

e) jedná se o činnost vykonávanou za účelem dosažení zisku – stačí skutečnost, že podnikatel zisku docílit chtěl. Nezáleží na tom, zda zisku bylo skutečně dosaženo

f) jde o činnost vykonávanou za podmínek stanovených živnostenským zákonem – živností není činnost, jejíž podmínky stanoví jiný, než tento zákon

---

²⁷ Dědič, J., Kříž, R. *Zákon o živnostenském podnikání* 1. vyd. Zlín : Agentura A98, 1991. s. 11.

Pojem "živnost" je vymezen v § 2 živnostenského zákona. Od jeho schválení se toto znění nezměnilo.

Vyloučené živnosti

Zákon specifikuje ty činnosti, které nejsou živností, ačkoliv splňují obecné znaky živnosti. Činnosti, které nejsou živností, se člení do těchto skupin:

- činnosti, které podle zvláštních zákonů nemůže vykonávat nikdo jiný, než stát nebo k tomuto účelu zřízená právnická osoba např. poštovní výhrada, hospodaření s tabákem, solí a lihem, filmová výhrada, výhrada oprávnění zastupovat autory

- činnosti, které nejsou živností, jen když je vykonává fyzická osoba, určená zákonem. Pokud by tuto činnost vykonávala jiná fyzická nebo právnická osoba, jedná se o živnost. Jsou to například činnosti využívající výsledků tvůrčí duševní činnosti, např. využívání vynálezů, průmyslových vzorů a zlepšovacích návrhů

- činnosti, které jsou výkonem povolání fyzických osob, pokud jsou upraveny zvláštními předpisy, např. lékaři, veterináři, advokáti, znalci, tlumočníci

- podnikatelské činnosti, které jsou v plném rozsahu upraveny zvláštními právními předpisy, např. činnost Československých státních drah, Státní banky československé, telekomunikační sítě

- činnosti, které nejsou upraveny zvláštními předpisy a lze je proto provozovat bez zvláštního podnikatelského oprávnění, např. prodávat výsledky vlastní zemědělské produkce.²⁸

V § 3 živnostenského zákona jsou tyto činnosti vyjmenovány. Tento paragraf je nejčastěji měněn a doplňován.

---

²⁸ Dědič, J., Kříž, R. *Zákon o živnostenském podnikání* 1. vyd. Zlín : Agentura A98, 1991. s. 14 – 20.

Činnosti spojené s pronájmem nemovitostí

Samotný pronájem nemovitosti, bytového a nebytového prostoru, nebyl považován za živnost a mohl jej provozovat každý, kdo byl vlastníkem nemovitosti, aniž by k tomu musel mít živnostenskou či jiné podnikatelské oprávnění. Stejný režim platil, pokud byly vedle samotného pronájmu poskytovány i služby s tím obvykle spojené. Pokud ovšem byly, vedle základních služeb, spojeny s pronájmem ještě služby jiné (úklid, praní prádla...), stal se již pronájem živností.

Zvláštní právní režim platil pro provoz garáží nebo odstavných ploch motorových vozidel. Tato činnost byla považována za živnost, pokud s ní byly spojeny jiné, než základní služby (hlídání, mytí). Dále byla tato činnost živností, sloužila-li garáž nebo odstavná plocha pro umístění nejméně pěti vozidel.²⁹

3.3.2.2. Provozování živnosti

Subjekty oprávněné provozovat živnost

Fyzické osoby - mají bydliště na území ČSFR bez ohledu na to, zda jsou či nejsou československými státními občany. Oprávnění provozovat živnost vzniká FO u ohlašovacích živností dnem ohlášení, nebo pozdějším dnem uvedeným v ohlášení. U koncesovaných živností dnem doručení koncese.

Právnícké osoby - za předpokladu, že splní podmínky stanovené tímto zákonem. Oprávnění provozovat živnost vzniká PO, k jejichž vzniku se vyžaduje zápis do obchodního rejstříku až dnem, ke kterému budou zapsány do obchodního rejstříku. PO již zapsaným v obchodním rejstříku vzniká oprávnění provozovat živnost u ohlašovacích živností dnem uvedeným v ohlášení. U koncesovaných živností dnem doručení koncese.

Zahraniční osoby - fyzické osoby s bydlištěm nebo právnické osoba či jiné společenství se sídlem mimo území ČSFR mohou provozovat živnost za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako československé osoby, pokud zákon nestanoví jinak. Musí však ustanovit odpovědného zástupce. Oprávnění provozovat živnost vzniká ZO, které se zapisují do obchodního rejstříku dnem zápisu do tohoto rejstříku.

---

²⁹ Dědič, J., Kříž, R. *Zákon o živnostenském podnikání* 1. vyd. Zlín : Agentura A98, 1991. s. 20.

Fyzické osoby, jimž byl přiznán statut uprchlíka, mohou provozovat živnost za stejných podmínek jako cizinci, kteří mají trvalý pobyt na území ČSFR.³⁰

Všeobecné podmínky provozování živnosti

Všeobecné podmínky pro provozování živnosti musí splnit podnikatel u všech druhů živností. U právnických osob musí všeobecné podmínky splnit odpovědný zástupce.

Všeobecné podmínky jsou:

- a) dosažení věku 18 let – ke dni vzniku živnostenského oprávnění musí FO dosáhnout věku 18 let. Nepostačí zletilost získaná uzavřením manželství. Nezletilá osoby může provozovat živnost jen prostřednictvím odpovědného zástupce
- b) způsobilost k právním úkonům – osoby, jejichž způsobilost k právním úkonům byla soudem omezena, mohou provozovat živnost jen prostřednictvím odpovědného zástupce
- c) bezúhonnost

Zvláštní podmínky provozování živnosti

Mezi zvláštní podmínky provozování živnosti patří odborná a jiná způsobilost, pokud ji živnostenský nebo jiný zákon vyžaduje.³¹

Překážky provozování živnosti

Zákon upravuje dva druhy překážek podnikání, a to překážky soukromoprávního původu (konkurs a s ním související nucené vyrovnání) a veřejnoprávní (uložení zákazu činnosti). Rozdíl mezi oběma druhy je v tom, že soukromoprávní překážku může živnostenský úřad prominout, zatímco

---

³⁰ Kohout, A., Horzinková, E. *Živnostenský zákon 1992 - 1993*. vyd. Praha : Linde Praha a.s., 1993. s. 35 – 39.

³¹ Dědič, J., Kříž, R. *Zákon o živnostenském podnikání* 1. vyd. Zlín : Agentura A98, 1991. s. 24 – 26.

veřejnoprávní nikoliv. Soukromoprávní překážka se vztahuje jak na osoby fyzické, tak i právnické, zatímco veřejnoprávní překážka jen na osoby fyzické.³²

Odpovědný zástupce

Odpovědný zástupce je fyzická osoba ustanovená podnikatelem, která odpovídá za řádný technický provoz živnosti a za dodržování živnostenských předpisů. Musí splňovat všeobecné a zvláštní podmínky provozování živnosti. Musel mít bydliště na území ČSFR a účastnit se provozu v potřebném rozsahu. Nikdo nemohl vykonávat funkci odpovědného zástupce pro více jak dva podnikatele. Právnická osoba musela odpovědného zástupce ustanovit vždy. Odpovědný zástupce nemohl být člen dozorčí rady, popřípadě jiného kontrolního orgánu. Odpovědného zástupce dále musela ustanovit FO, která nesplňovala zvláštní podmínky pro provozování živnosti, nebo neměla bydliště na území ČSFR. Ostatní FO mohly ustanovit odpovědného zástupce.³³

Provozovny

Provozovnou se rozumí prostor, v němž je živnost provozována. Živnostenský zákon rozlišoval provozovnu a vedlejší provozovnu. Vedlejší provozovnou byla každá další provozovna podnikatele, v níž podnikatel provozoval stejnou živnost.³⁴

3.3.2.3. Rozdělení živností

Živnosti ohlašovací

Živnosti řemeslné jsou živnosti uvedené v příloze č. 1 zákona. Do seznamu řemeslných živností byla zahrnuta jen ta řemesla, která mohou ohrozit život nebo zdraví lidí. Základním způsobem prokazování odborné způsobilosti u řemeslných

---

³² Kohout, A., Horzinková, E. *Živnostenský zákon 1992 - 1993*. vyd. Praha: Linde Praha a.s., 1993. s. 44

³³ Dědič, J., Kříž, R. *Zákon o živnostenském podnikání* 1. vyd. Zlín: Agentura A98, 1991. s. 31

³⁴ Dědič, J., Kříž, R. *Zákon o živnostenském podnikání* 1. vyd. Zlín: Agentura A98, 1991. s. 41

živností byl výuční list nebo jiný doklad o vyučení v oboru. Zákon dále vyžadoval tříletou praxi. Doklady o odborné způsobilosti mohly být nahrazeny:

- a) vysvědčením o závěrečné zkoušce na středním odborném učilišti a dokladem o vykonání tříleté praxe v oboru, popřípadě příbuzném oboru
- b) vysvědčením o maturitní zkoušce na střední odborné škole, nebo na středním odborném učilišti či gymnáziu s předmětem odborné výchovy, nebo nástavbovém studiu ve stejném oboru a dokladem o vykonání tříleté praxe v oboru, popřípadě v příbuzném oboru
- c) vysvědčením o absolvování vysoké školy v příslušném technickém, popřípadě ekonomickém oboru a dokladem o jednorozční praxi v oboru
- d) úspěšným vykonáním kvalifikační zkoušky před komisí.

Živnosti vázané jsou živnosti uvedené v příloze č. 2 zákona. Podle přílohy č. 2 existovalo 50 oborů vázaných živností, které se členily do 8 skupin. Odborná způsobilost, vyžadovaná pro vázané živnosti, byla různorodá a závisela na charakteru činnosti. Pro každý druh byla vymezena v příloze č. 2, a to buď odkazem na zvláštní předpis, který konkrétně upravoval danou oblast podnikání, nebo určovala podmínky přímo tato příloha.

Živnosti volné byly živnosti, které nebyly uvedeny v přílohách č. 1 až 3 zákona. Ohlašovatel této živnosti nemusel prokazovat ani odbornou, ani jinou způsobilost.³⁵

Živnosti koncesované

Živnosti koncesované jsou živnosti uvedené v příloze č. 3 zákona. Příloha č. 3 znala 37 oborů koncesovaných živností, které čleiláí do 6 skupin. Mezi koncesované živnosti byly zahrnuty činnosti, které mohly zvlášť výrazně ohrozit životy a zdraví lidí, majetková a jiná práva právnických i fyzických osob, nebo veřejné zájmy. Odborná způsobilost pro koncesované živnosti byla upravena také buď ve speciálních právních předpisech, nebo pokud neexistovaly, přímo v příloze

---

³⁵ Dědič, J., Kříž, R. *Zákon o živnostenském podnikání* 1. vyd. Zlín : Agentura A98, 1991. s. 45 - 48.

č. 3. Kromě odborné způsobilosti, vymezené pro jednotlivé druhy živností v příloze č. 3, byla zvláštní podmínkou, společnou pro všechny koncesované živnosti, podmínka spolehlivosti. Živnostenský úřad při vydávání koncese musel tedy přihlížet k osobě žadatele a provozním podmínkám, za nichž byla živnost provozována a zkoumat, zda osoba žadatele i provozní podmínky byly zárukou toho, že bude zajištěna ochrana života, zdraví majetkových a jiných práv osob a veřejných zájmů.³⁶

Rozsah živnostenského oprávnění

Rozlišení z hlediska předmětu podnikání je důležité pro posouzení rozsahu živnostenského oprávnění.

Živnosti obchodní

Obchodními živnostmi byly:

- Koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej
- Hostinská činnost
- Ubytování
- Činnost cestovních kanceláří
- Pronájem průmyslového zboží
- Pronájem motorových vozidel
- Provádění dražeb mimo výkon rozhodnutí.

V rámci obchodní živnosti (maloobchodní prodej) bylo možné zboží např. pronajímat, provádět úpravy prodávaného zboží, zprostředkovávat prodej atd., nejednalo-li se o činnosti koncesované. Tyto přesahy byly možné, pokud zůstala zachována povaha živnosti vyplývající ze živnostenského oprávnění.³⁷

Živnosti výrobní

Výrobní živností bylo vše, co nebylo živností obchodní, nebo živností poskytující služby. Kromě prodeje a opravy vlastních výrobků zahrnovala výrobní

---

³⁶ Dědič, J., Kříž, R. *Zákon o živnostenském podnikání* 1. vyd. Zlín.: Agentura A98, 1991. s. 49 – 52.

³⁷ Dědič, J., Kříž, R. *Zákon o živnostenském podnikání* 1. vyd. Zlín.: Agentura A98, 1991. s. 58 – 60.

živnost i právo nakupovat a prodávat výrobky jiných výrobců, šlo-li o výrobky stejného druhu, jaké výrobce sám vyráběl.³⁸

Živnosti poskytující služby

Službami se pro účel tohoto zákona rozumělo poskytování oprav a údržby věcí, přeprava osob a zboží, jiné práce a výkony k uspokojování dalších potřeb. Například sem bylo možné zařadit služby spočívající v poskytování informací nebo provozování podniků erotické zábavy.³⁹

Zánik živnostenského podnikání

Zánikem živnostenského podnikání se rozumí zánik práva provozovat živnost. K zániku živnostenského oprávnění může dojít buď přímo ze zákona, nebo na základě úředního rozhodnutí.

Živnostenský úřad může rozhodnout o zrušení živnostenského oprávnění jen z důvodů uvedených v zákoně. Tyto důvody dělí zákon do dvou skupin, a to důvody, pro které živnostenský úřad musí zrušit živnostenské oprávnění z úřední povinnosti, jakmile se o nich dozví, a důvody, kdy úřad může, ale nemusí živnostenské oprávnění zrušit.⁴⁰

Zákon ve čtvrté části dále upravuje vydání živnostenského listu a koncesní listiny, živnostenský rejstřík. Příklad ohlášení řemeslné živnosti je uveden v dalším bodě této práce.

V páté části zákon řeší ukládání pokuty za neoprávněné podnikání a jiné porušení ustanovení zákona.

Zákon nabyt účinnosti 1. ledna 1992. K tomuto dni byl zrušen zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů ve znění zákona č. 219/1991 Sb., kromě § 12a až 12e. Tato ustanovení se týkala zemědělské výroby provozované samostatně hospodařícími rolníky.

---

³⁸ Kohout, A., Horzinková, E. *Živnostenský zákon 1992 - 1993*. vyd. Praha : Linde Praha a.s., 1993. s. 78 – 79.

³⁹ Dědič, J., Kříž, R., *Zákon o živnostenském podnikání*, 1. vyd. Zlín : Agentura A98, 1991. s. 65.

⁴⁰ Dědič, J., Kříž R., *Zákon o živnostenském podnikání*, 1. vyd. Zlín : Agentura A98, 1991. s. 69.

3.3.3. Příklad ohlášení živnosti

Podnikatel - fyzická osoba - provede ohlášení u místně příslušného živnostenského úřadu podle místa podnikání. V ohlášení uvede:

Jméno a příjmení: Oldřich Novák

Trvalé bydliště: Mariánská 178, 261 01 Příbram VII

Rodné číslo: 685112/3873

Soud nebo správní orgán uložil zákaz činnosti týkající se provozování živnosti: NE

Ustanovení odpovědného zástupce: neustanovuji

Obchodní jméno: Oldřich Novák, Zeno

Předmět podnikání: zednictví

IČO (bylo- li přiděleno): 13438221

Místo podnikání: Dlouhá 158, 261 01 Příbram II

Hlavní provozovna: Dlouhá 158, 261 01 Příbram II

Vedlejší provozovna: není

Doba ukončení podnikání (má-li podnikatel zájem): NE

K ohlášení připojí tyto doklady:

- výpis z rejstříku trestů ne starší šesti měsíců
- doklad o souhlasu obce s umístěním provozovny
- výuční list (zednictví)
- doklad o vykonání tříleté praxe v oboru
- doklad o zaplacení správního poplatku 1000,- Kč.

Mělo-li ohlášení živnosti všechny náležitosti a ohlašovatel splňoval všechny požadavky stanovené zákonem pro provozování ohlašovací živnosti, vydal živnostenský úřad živnostenský list. Ohlašovatel mohl podnikat ode dne uvedeného v ohlášení. Pokud takový den neuvedl, ode dne doručení ohlášení živnostenskému úřadu.⁴¹

Došlo-li ke změně údajů a dokladů, které byly náležitostmi ohlášení živnosti, byl podnikatel povinen tyto změny nahlásit živnostenskému úřadu, v jehož evidenci byl veden.

---

⁴¹ Dědič J., *Zákon o živnostenském podnikání*, 1. vyd. Zlín : Agentura A98, 1991. s. 69.

Místně příslušným úřadem právnické osoby byl živnostenský úřad, v jehož území měla tato osoba sídlo.

3.3.4. Vliv na podnikání v Příbrami

Příbramí se v těchto kapitolách rozumí správní obvod obecního živnostenského úřadu MěÚ Příbram.

V Příbrami v prvním roce platnosti živnostenského zákona bylo vydáno:

- 3876 volných živností
- 1518 řemeslných živností
- 611 vázaných živností
- 546 koncesovaných živností.

Podrobnější statistické údaje o vydaných živnostenských oprávnění v Příbrami v roce 1992 jsou uvedeny v příloze IV, V, VII, VIII.

V České republice bylo v roce 1992 vydáno 940 334 platných živnostenských oprávnění. Další statistické údaje o vydaných živnostenských oprávnění v České republice v roce 1992 jsou uvedeny v příloze IX.

3.4. Důležité novely živnostenského zákona

3.4.1. Novela č. 286/1995 Sb.

Během své platnosti byl živnostenský zákon přímo i nepřímo mnohokrát novelizován. Jednalo se především o dílčí úpravy jednotlivých ustanovení reagujících na nově přijímané zvláštní zákony. Takové úpravy však neovlivnily ani základní principy, ani celkové znění zákona. Zásadní změnu přinesla novela zákona č. 286/1995 Sb., která podstatně usnadnila vstup do živnostenského podnikání, pokusila se vyřešit podnikání průmyslovým podnikům a upřesnit podmínky podnikání zahraničních osob. Vedle toho přinesla i řadu dalších změn, které měly zjednodušit, zlepšit, nebo upřesnit podmínky živnostenského podnikání.⁴² Zákon č. 286/1995 Sb., nabyl účinnosti dnem 1. ledna 1996.

---

⁴² Horzinková e., *Živnostenský zákon v praxi*, 7. vyd. Olomouc : ANAG, spol. s r. o., 2008. ISBN 978-80-7263-477-4. s. 7.

Od 1. 1. 1996 byla vypuštěna samostatná úprava pronájmu garáží a odstavných ploch pro motorová vozidla, neboť se v praxi ukázala jako nadbytečná. Pojem garáž je podřazen obecnému pojmu nebytový prostor a podmínky jejich pronájmu jsou zahrnuty do obecné formulace § 4 zákona.

Tato novela zavedla zvláštní způsob provozování živnosti, a to živnost provozovanou průmyslovým způsobem. Nejedná se o další druh živnosti, ale pouze o zvláštní způsob provozování ohlašovací, nebo koncesované živnosti. Ustanovení § 7a odst. 1 ukládá tomu, kdo hodlá provozovat živnost průmyslovým způsobem, povinnost předložit živnostenskému úřadu doklady o tom, že jeho podnik má charakter velkého podniku, tj. je organizačně členěn na jednotlivé části podniku, které se zabývají řízením, výrobou, odbytem výrobků apod. Při ohlašování živnosti provozované průmyslovým způsobem není podnikatel vázán názvy živností podle přílohy č. 1 a 2 živnostenského zákona, ale je povinen předmět podnikání určit s dostatečnou určitostí. Vždy by měl předmět podnikání odpovídat konečnému produktu podnikatele, resp. jeho finálnímu výrobku, službě nebo obchodu.

U ohlašovacích živností se okamžik prokazování odborné způsobilosti posouvá až do stádia provozování živnosti. U koncesovaných živností musí podnikatel i v případě volby tohoto způsobu podnikání postupovat standardním způsobem.

Provozování živnosti průmyslovým způsobem v sobě zahrnuje oprávnění k provozování všech činností, které jsou pouze dílčím prvkem technologického procesu, směřují ke vzniku konečného výrobku nebo k poskytnutí konečné služby a samy naplňují pojmové znaky živnosti.

Případnou změnu znaků charakterizujících provozování živnosti průmyslovým způsobem je podnikatel povinen ohlásit příslušnému živnostenskému úřadu nejpozději do jednoho měsíce od vzniku těchto změn.

O právu provozovat živnost tímto způsobem rozhodovaly, podle zákona č. 570/1991 Sb. o živnostenských úřadech, okresní živnostenské úřady a úřady jim na roveň postavené. Správní poplatek za provozování živnosti průmyslovým způsobem činil za vydání živnostenského listu 10 tisíc Kč a 20 tisíc Kč za vydání koncesní listiny.⁴³

---

⁴³ Babšická, V. *Zákon o živnostenském podnikání a zákon o živnostenských úřadech ve znění platném od 1.1.1996 s komentářem, včetně předpisů souvisejících a vzorů podání*, 1. vyd., Praha : POLYGON, 1996. ISBN 80-85967-21-9. s. 33.

Touto novelou došlo ke změně prokazování odborné způsobilosti pro řemeslné živnosti. I nadále se odborná způsobilost prokazuje dokladem o ukončení školního vzdělání. Pokud ohlašovatel (nebo odpovědný zástupce) dosáhl vzdělání v oboru, nemusí již pro řemeslné živnosti předkládat doklad o získání praxe. V podstatě se tedy může 18letý absolvent učiliště v příslušném oboru stát v tomto oboru podnikatelem. Doklad o vyučení může být vydán i institucí akreditovanou k pořádání rekvalifikačních kursů v souladu s vyhl. č. 21/1991 Sb.

Doklady o dosažení určitého vzdělání v oboru mohou být nahrazeny buď doklady o dosažení školního vzdělání v příbuzném oboru a určitou praxí v oboru, nebo příbuzném oboru, anebo mohou být tyto doklady nahrazeny dokladem o šestileté praxi v oboru.⁴⁴

K této úpravě bylo přistoupeno s ohledem na potřebu sblížení českého právního řádu s právním řádem zemí Evropského společenství. Tento způsob prokazování odborné způsobilosti vychází z článku 47 Evropské dohody a ze Směrnice Rady ES č. 64/247/EEC, která se vztahuje k průmyslu a řemeslům.⁴⁵

Právní úpravou podle zákona č. 286/1995 Sb. došlo ke změně v zařazení určitých činností z ohlašovacích živností do koncesovaných a naopak. Došlo-li ke změně ohlašovací živnosti na koncesovanou, vydá živnostenský úřad koncesní listinu a naopak. Došlo-li ke změnám ve stanovení podmínek pro získání živnostenského oprávnění, nebo provozování živnosti, jež podnikatel vlastní, je podnikatel povinen do 6 měsíců doložit požadované doklady. Po jejich předložení živnostenský úřad vydá rozhodnutí o změně živnostenského listu nebo rozhodnutí o změně koncesní listiny.⁴⁶

Zákon č. 286/1995 Sb., změnil a upřesnil definici zahraniční osoby. Tím se od 1. ledna 1996 dostávají do režimu zahraničních fyzických osob i ty osoby, které mají na území České republiky povolen dlouhodobý pobyt. Zákon jim stanoví jednoroční lhůtu k doložení dokladů o splnění podmínek požadovaných živnostenským zákonem (doklady o plnění všeobecných a zvláštních podmínek,

---

⁴⁴ Babšická, V. *Zákon o živnostenském podnikání a zákon o živnostenských úřadech v otázkách a odpovědích*, 1. vyd., Praha : POLYGON, 1996. ISBN 80-85967-38-3. s. 69 – 70.

⁴⁵ Babšická, V. *Zákon o živnostenském podnikání a zákon o živnostenských úřadech ve znění platném od 1.1.1996 s komentářem, včetně předpisů souvisejících a vzorů podání*, 1. vyd., Praha : POLYGON, 1996. ISBN 80-85967-21-9. s. 71.

⁴⁶ Meričková, M., Klimeš, F., Urban, V. *Živnostenský zákon a předpisy související - komentář*, 1. vyd., Praha : Linde Praha a.s., 1996. ISBN 80-7201-031 - X. s. 139 – 140.

zápis do obchodního rejstříku). Marným uplynutím lhůty jim oprávnění k podnikání zanikne.⁴⁷

Touto novelou také přibyla povinnost odpovědného zástupce prokázat pohovorem před živnostenským úřadem znalost českého jazyka.

3.4.1.1. Vliv na podnikání v Příbrami

V prvním roce platnosti této novely nikdo nevyužil možnosti získat oprávnění na živnost provozovanou průmyslovým způsobem.

Naopak získat živnostenské oprávnění na řemeslnou živnost, když při vyučení v oboru bylo upuštěno od prokazování praxe, využilo v průměru 4x více podnikatelů, než v předešlých třech letech. V Příbrami se tak v roce 1996 vydalo 1006 oprávnění na provozování řemeslné živnosti. Porovnání najdeme v příloze č. I.

3.4.2. Novela č. 356/1999 Sb.

Novelou č. 286/1995 Sb., došlo k zařazení řady činností do živností volných. Podnikatelé v mnoha případech museli splnit pouze obecné podmínky vstupu do podnikání. Toto však přineslo řadu problémů a projevila se nedostatečná právní úprava. Podnikatelská činnost, která neklade nároky na odbornou způsobilost podnikatele, neodpovídá ani právním úpravám členských států EU.

Časem vznikla potřeba novelizovat jednotlivá ustanovení živnostenského zákona, a to z toho důvodu, že nastoupená tendence se ukázala jako příliš liberální. Prakticky kdokoli bez vzdělání či praxe mohl vykonávat i velmi náročné profese. Dále se zde téměř masově rozrostlo podnikání zahraničních osob.⁴⁸

Koncem roku 1999 byla přijata další rozsáhlá novela živnostenského zákona pod číslem 356/1999 Sb., která nabyla účinnosti dne 1. března 2000, což znamenalo pozitivní krok.

Provedla některé podstatné změny nejen v obecné textové části zákona, ale i v jeho jednotlivých přílohách.

Došlo především k úpravě podmínek prokazování odborné způsobilosti pro živnosti řemeslné, zpřesnilo se vydávání průkazu živnostenského oprávnění. Byly

---

⁴⁷ Babšická, V. *Zákon o živnostenském podnikání a zákon o živnostenských úřadech ve znění platném od 1.1.1996 s komentářem, včetně předpisů souvisejících a vzorů podání*, 1. vyd., Praha : POLYGON, 1996. ISBN 80-85967-21-9. s. 187.

⁴⁸ Horzinková E., Urban V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady*, 12 vyd. Praha : Linde Praha, a .s., 2008. ISBN 978-80-7201-720-1. s. 8.

upraveny povinnosti podnikatelů vůči živnostenským úřadům. Změnil se obsah příloh s ohledem na změny zvláštních právních předpisů a současně byly přílohy zákona doplněny o nové živnosti.⁴⁹

Od účinnosti této novely jsou zahraniční fyzické osoby, které chtějí na území České republiky provozovat živnost, povinny předložit doklad o povolení k pobytu za účelem podnikání. Týká se to těch zahraničních osob, které nepodnikají v zahraničí a hodlají provozovat živnost na území ČR, nejedná-li se o občany z členských zemí Evropské unie, nebo o občana České republiky, který nemá na území ČR trvalý pobyt a dále o občany zemí, s nimiž má Česká republika uzavřenou mezinárodní smlouvu vylučující takové omezení.⁵⁰

K všeobecným podmínkám provozování živnosti přibýlo předložení dokladu prokazujícího, že fyzická osoba nemá vůči územním finančním orgánům daňové nedoplatky. Bezúhonnost fyzické osoby je od této novely vymezena přísněji a přesněji.

K zvláštním podmínkám provozování živnosti přibyla podnikateli povinnost zajistit výkon činností, uvedených v nařízení vlády podle § 73a) odst. 2., prostřednictvím osob splňujících určitou odbornou způsobilost. Bude se jednat především o živnosti, při nichž dochází k přímému kontaktu mezi klientem a osobou poskytující služby (například pedikúra, manikúra, kosmetické služby, masérské služby).

Od platnosti této novely musí být odpovědný zástupce v pracovněprávním vztahu k podnikateli. Výjimkou je případ, kdy jsou podnikatel a odpovědný zástupce manžely. Pracovněprávní vztah není jen pracovní poměr, ale i vztah založené dohodou o pracovní činnosti a dohodou o provedení práce.⁵¹

Další povinností, která touto novelou přibýla podnikateli, je prokázání právního titulu užívání provozovny na žádost živnostenského úřadu (například vlastnictví nebo nájem).

Touto novelou došlo k velkému přesunu živností volných do vázaných, řemeslných a koncesovaných. Dále došlo ke změně názvu některých živností, sloučení živností a rozdělení jedné živnosti na dvě a více.

---

⁴⁹ Horzinková E., *Živnostenský zákon v praxi*, 7. vyd. Olomouc : ANAG, spol. s r.o., 2008. ISBN 978-80-7263-477-4. s. 7.

⁵⁰ Babšická V. *Živnostenský zákon s komentářem*, 4. vyd., Praha :Polygon, 2000. ISBN 80-7273-007-X. s. 20-26.

⁵¹ Babšická V. *Živnostenský zákon s komentářem*, 4. vyd., Praha :Polygon, 2000. ISBN 80-7273-007-X. s. 41.

Ke změně živnosti volné na vázanou došlo například u činnosti „Poskytování tělovýchovných služeb, provozování tělovýchovných zařízení a zařízení sloužících regeneraci a rekondici, činnost účetních poradců, vedení účetnictví a obchod se zvířaty určenými pro zájmové chovy“. Ke změně volné živnosti na koncesovanou došlo například u činnosti „Oceňování majetku“. Změna živnosti volné na živnost řemeslnou nastala například u činnosti „Modelářství, Pekařství, Cukrářství, Opravy hudebních nástrojů, Fotografické služby“. Ke změně názvu živnosti došlo například u řemeslné živnosti „Opravy silničních vozidel na opravy motorových vozidel“. Ke sloučení živností došlo například u nově nazvané řemeslné živnosti „Vodoinstalatérství, topenářství“. V několika případech došlo k rozdělení vázané živnosti například „Výroba, montáž, opravy, rekonstrukce, revize a zkoušky vyhrazených tlakových zařízení, kotlů a tlakových nádob, periodické zkoušky nádob na plyny“ se vypuštěním slova „výroba“ předmět podnikání rozděluje na dvě živnosti. „Výroba vyhrazených tlakových zařízení, kotlů a tlakových nádob“ se stává volnou živností.⁵²

Touto novelou se po několikaleté přestávce právní úprava u řemeslných živností vrátila k prokazování odborné praxe, jako je tomu v jiných evropských zemích. Odborná způsobilost u řemeslných živností spočívá jednak v dosažení určitého vzdělání, jednak prokázáním praxe. Délka praxe je odstupňována podle toho, zda vzdělání bylo získáno vyučením, studiem na příslušné střední nebo vysoké škole.

Tři roky praxe v oboru se vyžadují, jestliže podnikatel prokáže ukončení příslušného tříletého učebního oboru nebo ukončení příslušného studijního oboru střední odborné školy, která je kratší než čtyři roky.

Dvouletou praxi v oboru je třeba doložit, jestliže podnikatel doloží ukončení příslušného studijního oboru střední odborné školy nebo středního odborného učiliště nebo gymnázia s předměty odborné přípravy.

Jednorocní praxe v oboru je vyžadována, prokáže-li podnikatel absolvování bakalářského nebo magisterského studijního programu příslušné vysoké školy.

Jestliže jsou tyto doklady nahrazeny vzděláním v příbuzném oboru, praxe se o jeden rok prodlužuje.

---

⁵² Babšická V. *Živnostenský zákon s komentářem*, 4. vyd., Praha : Polygon, 2000. ISBN 80-7273-007-X . s. 139-144.

Dále tyto doklady mohou být nahrazeny osvědčením o rekvalifikaci nebo jiným dokladem vydaným institucí akreditovanou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, nebo příslušným ministerstvem a potvrzením o vykonání čtyřleté praxe v oboru, dále dokladem o vykonání kvalifikační zkoušky doplněným dokladem o čtyřleté praxi v oboru. Nadále je zachována možnost prokázat odbornou způsobilost dokladem o vykonání šestileté praxe v oboru.

Touto novelou je dále doplněno vymezení pojmu praxe v oboru. Rozumí se tím výkon odborných činností náležejících do oboru živnosti nebo příbuzného oboru.

Uvedenými změnami se právní úprava přibližuje obsahu směrnic ES, v nichž se klade důraz zejména na odbornou praxi,

U živností vázaných se doplňuje možnost odbornou způsobilost, spočívající ve vyučení v oboru, nebo ve středoškolském vzdělání zakončeném maturitní zkouškou, prokázat dokladem o rekvalifikaci a dokladem o vykonání čtyřleté praxe v oboru.⁵³

Nově se vymezují živnosti volné v souladu s novou právní úpravou. Ustanovením § 73a je uložen úkol vydat formou nařízení vlády seznam oborů živností volných, který by měl přispět ke zjednodušení posuzování rozsahu podnikatelských oprávnění.⁵⁴

U koncesovaných živností se podobně, jako u vázaných živností, nově umožňuje tam, kde je v příloze č. 3 uvedena odborná způsobilost, spočívající ve vyučení v oboru nebo ve středoškolském vzdělání zakončeném maturitou, lze nahradit doklady o dosažení vzdělání dokladem vydaným institucí akreditovanou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy nebo příslušným ministerstvem a potvrzením o vykonání čtyřleté praxe v oboru.⁵⁵

Tato novela od 1. 3. 2000 změnila místní příslušnost živnostenských úřadů tak, že u fyzických osob je zásadně rozhodující pro její určení místo trvalého pobytu a u právnických osob nadále sídlo.

V návaznosti na tuto novelu bylo důležité vydání nařízení vlády č. 140/2000 Sb., kterým se stanovil seznam živností volných, nařízení vlády

---

⁵³ Horzinková E., Kohout A., *Živnostenský zákon a předpisy související*, 9. vyd. Praha : Linde Praha, a. s., 2003. ISBN 80-7201-398-X. s. 61-67.

⁵⁴ Babšická V. *Živnostenský zákon s komentářem*, 4. vyd., Praha : Polygon, 2000. ISBN 80-7273-007-X. s. 61-62.

⁵⁵ Horzinková E., Kohout A., *Živnostenský zákon a předpisy související*, 9. vyd. Praha : Linde Praha, a. s., 2003. ISBN 80-7201-398-X. s. 68-69.

č. 469/2000 Sb., kterým se stanovily obsahové náplně jednotlivých živností a nařízení vlády č. 209/2001 Sb., kterým se stanoví seznam živností, jejichž výkon je podnikatel povinen zajistit pouze fyzickými osobami, splňujícími odbornou způsobilost stanovenou tímto nařízením.⁵⁶

3.4.2.1. Vliv na podnikání v Příbrami

I přes zpřísnění podmínek pro vydání živnostenských listů se tato skutečnost v Příbrami neprojevila na zájmu občanů podnikat. V roce 2000 bylo vydáno 1 156 volných živností, 530 živností řemeslných, 280 živností vázaných a 108 koncesovaných. Jak je patrné z přílohy IV, došlo v Příbrami k nárůstu vydaných oprávnění na řemeslné, vázané a koncesované živnosti. Tento stav byl způsoben přesuny druhů živností mezi skupinami. Ve srovnání s roky 1997, 1998, 1999 narostl počet vydaných oprávnění. V roce 2000 bylo v Příbrami celkem vydáno 2074 oprávnění.

3.4.3. Novela č. 67/2004 Sb.

V roce 2001 až 2003 byl živnostenský zákon přímo i nepřímo novelizován dalšími zákony, které především změnilly jednotlivé přílohy zákona. Z hlediska slučitelnosti našeho práva s právem EU byly v zákoně provedeny některé změny tak, aby úprava podnikání vyhovovala závazkům plynoucím pro Českou republiku z Evropské dohody. Postupně byla do živnostenského zákona zapracována některá ustanovení směrnic ES dotýkajících se zejména délky a obsahu odborné praxe.⁵⁷

Česká republika je členem Evropské unie od 1. května 2004. K tomuto datu nabyla účinnosti novela živnostenského zákona č. 167/2004 Sb.

Tento historický krok významně ovlivnil podobu živnostenského zákona. Bylo nutné do něj zapracovat principy Smlouvy o založení Evropského společenství, zejména dvě základní svobody občanů členských zemí Evropské unie – právo na podnikání, resp. právo na usazení, a právo na volné poskytování služeb. V souladu s nimi umožňuje právní úprava živnostenského zákona to, aby i občané

---

⁵⁶Horzinková E., *Živnostenský zákon a předpisy souvisící s komentářem a příklady*, 12. vyd. Praha : Linde Praha, a. s., 2008. ISBN 978-80-7201-720-1. s. 8.

⁵⁷Horzinková E., *Živnostenský zákon v praxi*, 7. Vyd. Olomouc : ANAG, spol. s r.o., 2008. ISBN 978-80-7263-477-4. s. 7.

ostatních členských zemí Evropské unie mohli na území České republiky svobodně zakládat a zřizovat podniky za podmínek, které nekladou žádné překážky a které obsahují nezbytné požadavky k zajištění ochrany spotřebitele, kvality výrobků a služeb. Tyto podmínky stanovují stejné zacházení se všemi občany a právníckými osobami států Evropské unie, včetně České republiky.⁵⁸

Tato novela živnostenského zákona navázala na zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace) ve znění pozdějších předpisů, který se stal obecným zákonem pro tuto oblast. Zákon převzal některé směrnice ES a tato novela na ně odkázala.⁵⁹

Účinností této novely přibyla k všeobecným podmínkám provozování živnosti povinnost předložení dokladu o tom, že fyzická osoba, pokud na území české republiky podniká nebo podnikala, nemá nedoplatky na platbách pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Tato novelizovaná úprava stanovila, že odpovědný zástupce je k podnikateli ve smluvním vztahu, nikoli v pracovněprávním, jako dopsud. Touto úpravou byla vypuštěna podmínka, aby odpovědný zástupce neměl daňové nedoplatky. Byla vypuštěna i povinnost odpovědného zástupce mít trvalý pobyt na území České republiky a prokázat znalost českého jazyka. Dále byla odpovědnému zástupci dána povinnost oznámit živnostenskému úřadu ukončení výkonu funkce odpovědného zástupce, zjistí-li, že podnikatel tuto skutečnost neoznámil.⁶⁰

Prokazování odborné způsobilosti je jednou ze základních změn, které bylo třeba přijmout s ohledem na harmonizaci živnostenskoprávní úpravy s právem Evropských společenství. Nově se promítá do zákona možnost uznání odborné kvalifikace státních příslušníků Evropské unie (upravené výše zmiňovaným zákonem č. 18/2004 Sb., o uznání odborné kvalifikace) a umožňuje tak prokazování odborné způsobilosti v souladu s komunitárním právem Evropské unie.⁶¹

K velkým změnám došlo i v jednotlivých přílohách zákona, zejména u živností vázaných.

---

⁵⁸ Babšická V., *Živnostenský zákon s komentářem*, 7. vyd. Praha : BOVA POLYGON, 2004. ISBN 80-7273-106-8. s. 7.

⁵⁹ Horzinková E., *Živnostenský zákon v praxi*, 7. vyd. Olomouc : ANAG, spol. s r.o., 2008. ISBN 978-80-7263-477-4. s. 8.

⁶⁰ Kroupa P., *Poradce 2004/12*, vyd. Český Těšín : Poradce s. r. o., 2004. ISSN 1211-2437. s. 20-26.

⁶¹ Kroupa P., *Poradce 2004/12*, vyd. Český Těšín : Poradce s. r. o., 2004. ISSN 1211-2437. s. 30.

Příloha č. 1 (řemeslné živnosti) byla rozdělena v souladu se směrnicí č. 99/42/ES na část A a B. Do skupiny č. 105 byl zařazen nový obor řemeslné živnosti „Montáž, opravy a rekonstrukce chladicích zařízení a tepelných čerpadel“ a do skupiny č. 113 byl zařazen obor „Kamnářství“.

V příloze č. 2 (vázané živnosti) došlo k největšímu počtu změn. Vedle změn v textu, zaměřených především na přeformulování nároků na vzdělání a jejich seřazení podle úrovně vzdělání, nebo na doplnění odkazů na související zákony, to jsou především změny řady oborů. Tyto změny bude třeba promítnout i do znění nařízení vlády, stanovícího obsahové náplně jednotlivých živností.

Úpravou přílohy č. 3 (koncesované živnosti) byly změny jednak formální, spočívající v aktualizaci odkazů na příslušné zvláštní předpisy a v upřesnění názvů jednotlivých odborných způsobilostí, jednak věcné zahrnující především úpravu požadavků na jednotlivé obory živností a přesun řady činností mezi živnosti vázané.⁶²

3.4.3.1. Vliv na podnikání v Příbrami

I když touto novelou přibyly podnikateli povinnosti, týkající se předkládání výše uvedených dokladů, v Příbrami toto nemělo žádný zásadní vliv na počty vydaných živnostenských oprávnění v roce 2004. V následujících dvou letech došlo k mírnému poklesu vydaných ŽO, jak je vidět v příloze V.

3.4.4. Novela č. 214/2006 Sb.

Další přímá novela živnostenského zákona byla provedena zákonem č. 214/2006 Sb. Tento zákon nabyl účinnosti 1. srpna 2006. Přinesl změny v úpravě živnostenského podnikání i v řadě souvisejících oblastí. Měl fyzickým i právnickým osobám usnadnit plnění povinností spojených se vstupem do podnikání. Obecní živnostenské úřady se staly centrálním registračním místem (CRM), kde podnikatel může činit úkony a živnostenský úřad přijme potřebné údaje, které ve lhůtě stanovené zákonem sdělí příslušným orgánům státní správy. V souvislosti s vytvořením CRM se novelizovaly také následující právní předpisy. Především se

---

⁶² Kroupa, P. et. al., *Poradce 2004/12*, vyd. Český Těšín : Poradce s.r.o., 2004. ISSN 1211-2437. s. 73-111.

jedná o zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a také zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Touto právní úpravou došlo ke zjednodušení komunikace podnikatele s veřejnou správou. Současně by měla být dobrá spolupráce mezi orgány veřejné správy navzájem.⁶³

Hlavním cílem této novelizace je zjednodušení procesu vstupu do podnikání. Je třeba říci, že přijaté řešení nezjednodušuje vlastní podmínky vstupu do podnikání ani s ním spojené povinnosti vyplývající ze zvláštních zákonů. Zlepšení pro fyzické osoby vstupující do živnostenského podnikání spočívá v tom, že některé úkony, které do této doby musel podnikatel provádět na různých úradech státní správy, je možné uskutečnit na jednom úředním místě. Jsou to úkony spojené převážně se vstupem do živnostenského podnikání. Konkrétně jde o možnost podat společně s ohlášením živnosti nebo podáním žádosti o koncesi i přihlášku k registraci pro účely daní a poplatků, k důchodovému pojištění a ke zdravotnímu pojištění, oznámit zahájení samostatné výdělečné činnosti pro účely sociálního zabezpečení a zdravotní pojištění nebo oznámit vznik volného pracovního místa. Uvedené úkony je možno učinit i na místně příslušném živnostenském úřadu společně s ohlášením živnosti nebo podáním žádosti koncesi. Žádost musí být předložena na tiskopisu vydaném Ministerstvem průmyslu a obchodu. Příslušná oznámení je možné učinit i s ohlášením změn a doplnění týkajících se údajů a dokladů, které jsou stanoveny pro ohlášení živnosti a jejího vymezení, nebo jako náležitosti žádosti o koncesi. Spolu s tímto byly upraveny i základní povinnosti živnostenských úřadů souvisejících s projednáváním takto ohlášené živnosti, nebo podané žádosti o koncesi.

Další zjednodušení procesu spojeného se vstupem do podnikání je, že fyzické osoby nemusí k ohlášení živnosti nebo žádosti koncesi dokládat, že nemají daňové nedoplatky z podnikání, nebo na platbách pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Živnostenský úřad si tyto skutečnosti ověří sám. Toto platí i pro dokládání výpisu z rejstříku trestů.

---

⁶³ Horzinková, E., Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady, 12. vyd. Praha : Linde Praha, a. s., 2008. ISBN 978-80-7201-720-1. s. 9.

Zásadní změnou je omezení zahraničních fyzických osob, které nemají trvalý pobyt na území České republiky nebo jiného členského státu EU a není rodinným příslušníkem občana ČR, nebo EU, že nemohou provozovat živnost, která je uvedena v nařízení vlády vydaném podle § 73a odst. 4.

Právníké osobě odpadla povinnost ustanovit odpovědného zástupce pro živnosti, které nevyžadují splnění zvláštních podmínek provozování živnosti, nejedná-li se o živnost provozovanou průmyslovým způsobem.

V příloze č. 1 (řemeslné živnosti) došlo k doplnění dalších živností. Z volných živností byly do živností řemeslných převedeny obory „Podkovářství“ a „Malířství“.⁶⁴

3.4.4.1. Funkce Centrálního registračního místa (CRM)

Fyzická osoba, která zahajuje podnikatelskou činnost, může na CRM provést tyto registrace:

- 1) ve vztahu k živnostenskému úřadu:
  - ohlášení živnosti
  - žádost o registraci
- 2) ve vztahu k finančnímu úřadu:
  - přihláška k registraci k dani z příjmu fyzických osob
  - přihláška k registraci k dani z přidané hodnoty
  - přihláška k dani z nemovitosti
  - přihláška k dani silniční
  - přihláška k registraci pro plátcovy pokladny
  - přihláška k registraci – odštěpné závody a provozovny
  - přihláška k dani z příjmu jako plátcí
    - daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků
    - daně z příjmů vybírané zvláštní sazbou daně
    - zajišťující daň
- 3) ve vztahu k České správě sociálního zabezpečení:
  - oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti OSVČ
  - přihláška k důchodovému a nemocenskému pojištění OSVČ
- 4) ve vztahu k úřadu práce:

---

⁶⁴ Kroupa P. et. al., *Poradce 2006/13*, vyd. Český Těšín : Poradce s. r. o., 2006. s. ISSN 1211-2437. s. 36-53.

- hlášení volného pracovního místa, nebo jeho obsazení
- 5) ve vztahu k zdravotní pojišťovně:
  - oznámení pojištěnce o zahájení (ukončení) samostatně výdělečné činnosti.

3.4.4.2. Příklad ohlášení živnosti

Podnikatel - fyzická osoba- provede ohlášení u místně příslušného živnostenského úřadu podle bydliště. Ohlášení provede na jednotném registračním formuláři. V ohlášení uvede:

Jméno a příjmení: Pavel Melichar

Bydliště: Milín 373, 262 31 Milín

Rodné číslo: 384522/3586

Soud nebo správní orgán uložil zákaz činnosti, týkající se provozování živnosti: NE
 Zda v posledních třech letech bylo zrušeno živnostenské oprávnění podle § 58 odst. 2.3 nebo 4 živnostenského zákona: NEBYLO

Ustanovení odpovědného zástupce: NEUSTANOVUJI

Místo podnikání: Jana Drdy 37, 261 01 Příbram VII

Předmět podnikání: Provádění jednoduchých a drobných staveb, jejich změn a odstraňování

IČO (bylo- li přiděleno): 15873452

Provozovna: Dlouhá 143, 261 01 Příbram II

Datum zahájení provozování živnosti. 5. 10. 2006

Datum ukončení provozování živnosti (má-li podnikatel zájem): NE

Bude živnost provozovat průmyslovým způsobem: NE

K ohlášení připojí tyto doklady:

- doklad prokazující odbornou způsobilost (vysvědčení o ukončení úplného středního odborného vzdělání ve stavebnictví a 5 let praxe)
- doklad prokazující právní důvod pro užívání prostor, do nichž bylo umístěno místo podnikání (nájemní smlouva)
- doklad o zaplacení správního poplatku 1000,- Kč.

Podnikatel dále doloží níže uvedené doklady, nebo si živnostenský úřad sám tyto skutečnosti ověří.

- výpis z rejstříku trestů ne starší než tři měsíce

- doklad o tom, že nemá daňové nedoplatky
- doklad o tom, že nemá nedoplatky na platbách pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

3.4.4.3. Vliv na podnikání v Příbrami

Tato novela přinesla především snížení administrativní zátěže podnikatelů. V Příbrami neměla tato skutečnost žádný vliv na počty vydaných živnostenských oprávnění. Tyto skutečnosti jsou patrné z přílohy V, rok 2006 a 2007.

3.4.5. Novela č. 130/2008 Sb.

Od poslední přímé novely živnostenského zákona, která byla provedena zákonem č. 214/2006 Sb., došlo k podstatným změnám v platné právní úpravě. Především se změnila obecná část živnostenského zákona i jeho jednotlivé přílohy v souvislosti s přijetím zvláštních zákonů. Některé živnosti byly nově vloženy a naopak, některé byly z režimu živnostenského zákona vyjmuty.

Dne 1. července 2008 nastala účinnost zákona č. 130/2008 Sb., který zásadně mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů. Smyslem této právní úpravy je především zjednodušit a urychlit proces vzniku živnostenského oprávnění a usnadnit vstup do podnikání.

Obecná část živnostenského zákona zaznamenala několik změn. Novela živnostenského zákona zrušila klasické průkazy osvědčující živnostenské oprávnění (živnostenský list, koncesní listina). Tyto průkazy jsou nahrazeny jediným dokumentem, a to výpisem ze živnostenského rejstříku. Je zrušena místní příslušnost živnostenských úřadů, dříve určená podle bydliště fyzické osoby nebo sídla právnické osoby. Podnikatel tak může komunikovat s kterýmkoliv živnostenským úřadem v České republice.⁶⁵

Nová právní úprava zavádí jednu volnou živnost, která nahrazuje dřívějších 125 oborů živností volných. V rámci volné živnosti „ Výroba, obchod a služby

⁶⁵ Horzinková, E., *Živnostenský zákon v praxi*, 7. vyd. Olomouc : ANAG, spol. s r. o., 2008. ISBN 978-80-7263-477-4. s. 7.

neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“ může nyní podnikatel vykonávat osmdesát oborů živností, které jsou pod ni zařazeny. Volná živnost a její obory jsou uvedeny v příloze č. 4 k živnostenskému zákonu. Současně se sloučily některé živnosti řemeslné, vázané a koncesované.

Živnosti řemeslné jsou uvedeny v příloze č.1 k živnostenskému zákonu. Původních 51 oborů činností zařazených do 15 skupin se nyní snižuje na 41 oborů činností, které nejsou řazeny do skupin. Nová příloha č. 1 je rozdělena na tři části, označené „A“, „B“, „C“, a to v návaznosti na přílohu č. IV. Směrnice 2005/36/ES o uznávání odborných kvalifikací z důvodu prokazování odborné způsobilosti pro jednotlivé řemeslné živnosti. Některé řemeslné živnosti byly přeřazeny do živnosti volné např. „Fotografické služby“, „Polygrafická výroba“. Jiné řemeslné živnosti byly sloučeny např. „Zámečnictví“, „Nástrojářství“ nyní tvoří jednu živnost. Snižují se nároky na praxi u řemeslných živností. Nyní se odborná způsobilost v příslušném oboru prokazuje pouze dokladem o řádném ukončení vzdělání v oboru bez požadavku současně prokazovat odbornou praxi. Toto umožňuje například uznat řádné ukončení středního vzdělání s výučním listem v příslušném oboru, a to bez praxe. Například osoba, která se vyučila v tříletém oboru kuchař – číšník, nemusí vedle vyučení mít tříletou praxi v oboru. Nová právní úprava předpokládá, že potřebnou odbornost ohlašovatel získal již v průběhu vzdělání. Tyto doklady lze i nadále nahradit vzděláním získaným v příbuzném oboru. V takovém případě zákon vyžaduje jeden rok praxe u všech stupňů vzdělání. Tento způsob prokazování odborné způsobilosti má mladým a kvalifikovaným lidem umožnit jednodušší vstup do podnikání.

Živnosti vázané jsou uvedeny v příloze č. 2 k živnostenskému zákonu. Původních 56 oborů činností, zařazených do osmi skupin, se snižuje na 34 oborů činností, které již nejsou řazeny do skupin. Odborná způsobilost je stanovena přímo v této příloze. U vázaných živností též došlo k zúžení požadavků na praxi.

Živnosti koncesované jsou uvedeny v příloze č. 3 k živnostenskému zákonu. Původních 29 oborů činností, zařazených dříve do tří skupin, se nyní snižuje na 20 oborů činností a již nejsou rozděleny do skupin. Odborná způsobilost je též uvedena přímo v této příloze.⁶⁶

Podnikatel již nepředkládá při ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi doklady, které osvědčují některé skutečnosti. Živnostenský úřad si může vyžádat

---

⁶⁶ Fleischmanová, I., et.al., *Poradce 2008/13*, vyd. Český Těšín : Poradce s. r. o., 2008. ISSN 1211 – 2437. s. 31 – 34.

doklad o bezúhonnosti u české fyzické osoby nebo fyzické osoby, která měla poslední místo pobytu v České republice, elektronickou cestou od správce Rejstříku trestů. Podnikatel již nemusí předkládat doklad o tom, že nemá daňové nedoplatky z podnikání, nebo na platbách pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a zdravotním pojištění. Významnou změnou pro podnikatele znamená snížení správních poplatků souvisejících s živnostenským podnikáním.⁶⁷ Za ohlášení živnosti při vstupu do živnostenského podnikání se platí 1000 Kč, další ohlášení živnosti činí již jen 500 Kč. Přijetí žádosti o koncesi při vstupu do živnostenského podnikání zaplatí podnikatel 1000 Kč, přijetí další žádosti o koncesi také 500 Kč.⁶⁸

3.4.5.1. Vliv na podnikání v Příbrami

V roce 2008 je vidět v příloze V. velký úbytek volných živností, což je důsledkem zavedení jedné volné živnosti. Je zde patrný také pokles živností řemeslných, vázaných i koncesovaných. To je způsobeno zejména sloučením některých živností. V roce 2009 je patrný velký nárůst vydaných živnostenských oprávnění u všech typů živností. Příčinou tohoto zvýšení je změna statistického vykazování a rozlišování nového živnostenského oprávnění od změnového. Od této novely nahradil živnostenské listy a koncesní listiny výpis ze živnostenského rejstříku vydaný jako průkaz živnostenského oprávnění. Nelze tedy statisticky odlišit změnové živnostenské oprávnění.

Změny v počtech vydaných živnostenských oprávnění v Příbrami jsou vidět v příloze VI.

V přílohách IX. až XII. jsou statistické údaje v rámci celé ČR. Zajímavý je například údaj o počtu živnostenských oprávnění na 1000 obyvatel. V příloze XIII. je vidět poměr vydaných živnostenských oprávnění podle typu k 31. 12. 2009 v ČR.

---

⁶⁷ Horzinková, E., *Živnostenský zákon v praxi*, 7. vyd. Olomouc : ANAG, spol. s r. o., 2008. ISBN 978-80-7263-477-4. s. 7.

⁶⁸ *Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, položka 24.*

ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce je analýza živnostensko-podnikatelského práva v důležitých historických obdobích a jeho dopad na podmínky vstupu do podnikání, resp. dopad na skutečnou činnost podnikatelských subjektů. V práci byla v hojné míře využívána odborná literatura. Byly použity metodické postupy uvedené v kapitole 1. na začátku práce. Analýza literatury, zákonů a dat včetně jejich sběru, byla poměrně náročnou činností.

Pohled na celou problematiku mi přinesl odpovědi na celou řadu dosud nezodpovězených otázek. Jako velmi zajímavé se jeví porovnání podmínek pro podnikání před rokem 1989 a po roce 1989.

Co se týče historie podnikání, z tohoto úhlu pohledu jsem se nikdy touto tématikou nezabývala. Ze získaných informací je patrné, že až vývoj po roce 1989 umožnil velký rozvoj podnikání s přesně a jednoznačně vymezenými podmínkami.

Celá řada pozitivních prvků byla sice obsažena z historického hlediska v živnostenském řádu, ale až jeho dopracování, resp. přepracování po roce 1989, vyřešilo komplexně problematiku živnostenského podnikání.

Je evidentní, že přerušení vývoje podnikání totalitním režimem způsobilo celou řadu nenávratných škod v přístupu k podnikání i v možnostech jeho rozvoje. I přesto, že bylo v té době deklarováno, že podnikání je možné a lze ho povolit, byla celá oblast pevně v rukou státu a ten povoloval podnikání zcela výjimečně. Nešlo o skutečný rozvoj podnikání.

Svým způsobem průlomovým prvkem bylo vydání zákona č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů, který byl prvním zákonem, týkajícím se podnikání po roce 1989. Zákon byl relativně chaotický a spojil všechny druhy činností dohromady, jeho úloha se jeví jako pozitivní. Na něj navázal zákon o živnostenském podnikání č. 455/1991 Sb., který byl mnohokrát přímo i nepřímo novelizován, se stal klíčovým dokumentem z hlediska novodobé historie podnikání.

Dalším prvkem, patrným z mé bakalářské práce je fakt, že většina novel a změn tohoto zákona celkově neovlivnila podnikání. Zásadním způsobem bylo zjednodušeno zpracování dat, popř. vstup do podnikání, ale vždy to byly jen dílčí úpravy stále stejného, logického celku. Lze konstatovat, že případný další rozvoj živnostenského zákona by bylo vhodné orientovat směrem na zásadní zjednodušení spojené s vytvořením nového zákona.

Mé bakalářské práce je možné využít jako podklad pro další, detailnější analýzy podnikání z pohledu historického i současného. Další možností je použití mé práce jako výukové pomůcky na různých stupních škol, popřípadě jako informační materiál o historii podnikání a vývoji živnostenského zákona.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. BABŠICKÁ, V., *Zákon o živnostenském podnikání a zákon o živnostenských úřadech ve znění platném od 1. 1. 1996 s komentářem, včetně předpisů souvisejících a vzorů podání*, 1. vyd. Praha: POLYGON, 1996. 266 s. ISBN 80-85967-21-9
2. BABŠICKÁ, V., *Zákon o živnostenském podnikání a zákon o živnostenských úřadech v otázkách a odpovědích*, 1. vyd. Praha: POLYGON, 1996. 136 s. ISBN 80-85967-38-3
3. BABŠICKÁ, V., *Živnostenský zákon s komentářem*, 4. vyd. Praha: POLYGON, 2000. 234 s. ISBN 80-7273-007-X
4. BABŠICKÁ, V., *Živnostenský zákon s komentářem*, 7. vyd. Praha: BOVA POLYGON, 2004. 408 s. ISBN 80-7273-106-8
5. BAREŠOVÁ, J., et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*, 1. vyd. Žehušice: Nakladatelství a vydavatelství městské knihy s. r. o., 2003. 247 s. ISBN 80-86699-04-8.
6. DĚDIČ, J., KŘÍŽ, R., *Zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)*, 1. vyd. Zlín: Agentura A98, 1991. 160 s.
7. FLEISCHMANOVÁ, I., JANDOVÁ, V., PORADCE 2008/13. Český Těšín: PORADCE s.r.o., 2008. 288 s. ISSN 1211-2437.
8. HORZINKOVÁ, E., *Živnostenský zákon v praxi*, 7. vyd. Olomouc: ANAG spol. s r.o., 2008. 349 s. ISBN 978-80-7263-477-4.
9. HORZINKOVÁ, E., KOHOUT, A., *Živnostenský zákon a předpisy související*, 9. vyd. Praha: Linde Praha a. s., 2003. 477 s. ISBN 80-7201-398-X
10. HORZINKOVÁ, E., URBAN, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady*, 12. vyd. Praha: Linde Praha a. s., 2008. 319 s. ISBN 978-80-7201-720-1
11. JANÁČEK, J., *České dějiny - Doba Předbělohorská*. 2. vyd. Praha: Československá akademie věd, 1971. 284 s. ISBN 509-21-875
12. KLIMEŠ, L., *Slovník cizích slov*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1981. 816 s.
13. KOHOUT, A., HORZINKOVÁ, E., *Živnostenský zákon 1992 - 1993*, 3. vyd. Praha: Linde Praha a.s., 1993. 317 s. ISBN 80 - 85647 - 05 - 2

14. KROUPA, P., et al. *Živnostenské podnikání po posledních novelách PORADCE98/9-8*, Český Těšín: PORADCE s.r.o., 1998. 528 s. ISSN 1211-2437
15. KROUPA, P., et al. *Poradce 2004/12*, Český Těšín: PORADCE s. r. o., 2004. 320 s. ISSN 1211-2437
16. KROUPA, P., et al. *Poradce 2006/13*, Český Těšín: PORADCE s.r.o., 2006 288 s. ISSN 1211-2437
17. MALÝ, K., SOUKUP, L., *Vývoj práva v Československu v letech 1945 - 1989*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2004. 919 s. ISBN 80-246-0863-4.
18. MERIČKOVÁ, M., KLIMEŠ, F., URBAN, V., *Živnostenský zákon a předpisy souvisící - komentář*. 1. vyd. Praha: Linde Praha a.s., 1996. 412 s. ISBN 80-7201-031 - X

Právní předpisy:

1. Ústavní zákon č. 23/1991 Sb., Listina základních práv a svobod
2. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)
3. Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích
4. Zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů
5. Zásady č. 20/1965 Sb., Vlády Československé socialistické republiky pro poskytování některých služeb a oprav občany na základě povolení národního výboru. Sbíрка zákonů Československé socialistické republiky, ročník 1965 částka 11
6. Nařízení č. 154/1982 Sb., Vlády České socialistické republiky o poskytování služeb občany na základě povolení národního výboru. Sbíрка zákonů Československé socialistické republiky, ročník 1982 částka 33
7. Nařízení č. 63/1984 Sb., Vlády České socialistické republiky o poskytování dočasného ubytování v soukromí se souhlasem národního výboru. Sbíрка zákonů Československé socialistické republiky, ročník 1984 částka 13
8. Nařízení č. 1/1988 Sb., Vlády České socialistické republiky ze dne 24. listopadu 1987 o prodeji zboží a poskytování jiných služeb občany na základě povolení národního výboru. Sbíрка zákonů Československé socialistické republiky, ročník 1988 částka 1

SEZNAM PŘÍLOH

- I. Tab. 1: Počet vydaných povolení na okrese Příbram podle zásad č. 20/1965 Sb., poskytování služeb, od roku 1970 do roku 1975
- II. Tab. 2: Počet vydaných povolení na okrese Příbram podle zásad č. 20/1965 Sb., poskytování služeb, od roku 1976 do roku 1982
- III. Tab. 3: Počet vydaných povolení na okrese Příbram podle nařízení č. 154/ 1982 Sb., poskytování služeb, od roku 1983 do roku 1985
- IV. Tab. 4: Počet oprávnění vydaných v Příbrami podle druhu živnosti od roku 1992 do roku 2000
- V. Tab. 5: Počet oprávnění vydaných v Příbrami podle druhu živnosti od roku 2001 do roku 2009
- VI. Graf 1: Počet oprávnění vydaných v Příbrami podle druhu živnosti od roku 1992 do roku 2009
- VII. Tab. 6: Počet oprávnění vydaných v Příbrami podle typu podnikatele od roku 1992 do roku 1999
- VIII. Tab. 7: Počet oprávnění vydaných v Příbrami podle typu podnikatele od roku 2000 do roku 2009
- IX. Tab. 8: Statistika živnostenského podnikání v ČR od roku 1992 do roku 1995
- X. Tab. 9: Statistika živnostenského podnikání v ČR od roku 1996 do roku 2000
- XI. Tab. 10: Statistika živnostenského podnikání v ČR od roku 2001 do roku 2005
- XII. Tab. 11: Statistika živnostenského podnikání v ČR od roku 2006 do roku 2009
- XIII. Graf 2: Poměr živností podle typu vydaných v ČR do 31. 12. 2009

PŘÍLOHY

Příloha I

	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Počet vydaných povolení celkem	100	129	161	147	138	160
Z toho ženám	22	22	21	22	21	22
Počet obcí, v nichž byla vydána	39	42	56	51	49	55

Tab. 1: Počet vydaných povolení na okrese Příbram podle zásad č. 20/1965 Sb., poskytování služeb, od roku 1970 do roku 1975

Příloha II

	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982
Počet vydaných povolení celkem	119	142	138	120	111	111	115
Z toho ženám	16	19	22	17	17	12	12
Počet obcí, v nichž byla vydána	51	56	57	53	43	42	34

Tab. 2: Počet vydaných povolení na okrese Příbram podle zásad č. 20/1965 Sb., poskytování služeb, od roku 1976 do roku 1982

Příloha III

	1983	1984	1985
Počet vydaných povolení celkem	119	142	138
Z toho ženám	16	19	22
Počet obcí, v nichž byla vydána	51	56	57

Tab. 3: Počet vydaných povolení na okrese Příbram podle nařízení č. 154/ 1982 Sb., poskytování služeb, od roku 1983 do roku 1985

Příloha IV

Typ živnosti	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Ohlašovací volná	3894	1403	1898	1608	1551	1355	1267	1199	1156
Ohlašovací řemeslná	1523	254	224	233	1006	419	404	331	530
Ohlašovací vázaná	615	146	118	138	140	65	77	67	280
Koncesovaná	546	255	252	174	125	78	59	66	108
celkem	6578	2058	2492	2153	2822	1917	1807	1663	2074

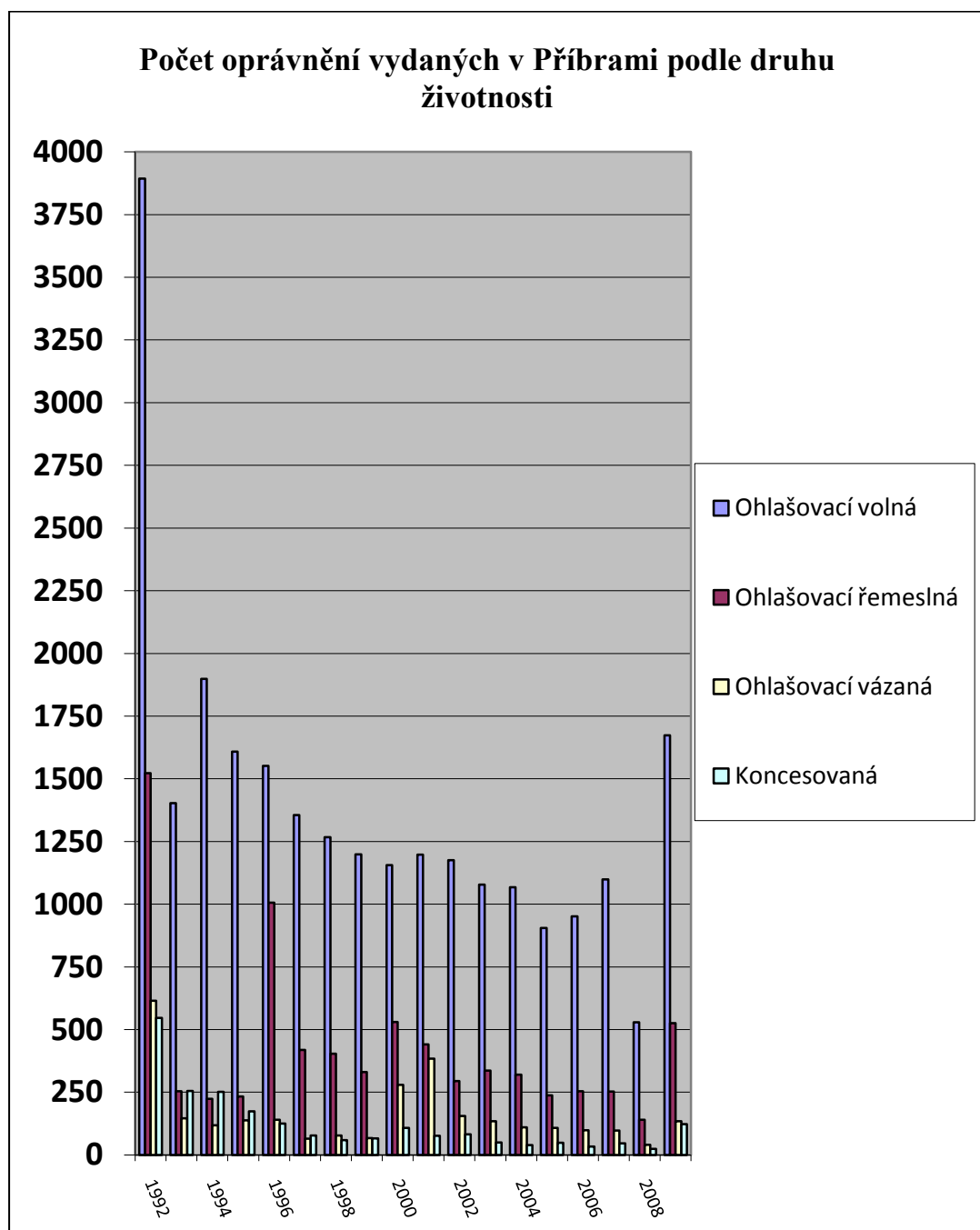
Tab. 4: Počet oprávnění vydaných v Příbrami podle druhu živnosti od roku 1992 do roku 2000

Příloha V

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ohlašovací volná	1198	1175	1078	1067	905	951	1099	529	1673
Ohlašovací řemeslná	441	295	336	320	238	254	253	140	525
Ohlašovací vázaná	384	155	135	110	108	99	97	41	135
Koncesovaná	76	82	50	39	48	33	46	24	123
celkem	2099	1707	1599	1536	1299	1337	1495	734	2456

Tab. 5: Počet oprávnění vydaných v Příbrami podle druhu živnosti od roku 2001 do roku 2009

Graf 1: Počet oprávnění vydaných v Příbrami podle druhu živnosti od roku 1992 do roku 2009

Příloha VII

Typ podnikatele	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Fyzická osoba	5709	1489	1955	1675	2244	1540	1390	1225
Fyzická osoba zahraniční	4	13	33	26	24	37	89	123
Právnícká osoba	865	556	503	450	554	339	325	313
Právnícká osoba zahraniční	0	0	1	2	0	1	3	2

Tab. 6: Počet oprávnění vydaných v Příbrami podle typu podnikatele od roku 1992 do roku 1999

Příloha VIII

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Fyzická osoba	1621	1583	1215	1159	1054	893	899	1038	487	1579
Fyzická osoby zahraniční	15	20	20	19	17	31	37	32	42	242
Právnícká osoba	437	496	472	421	465	375	398	419	198	319
Právnícká osoba zahraniční	1	0	0	0	0	0	3	6	7	2

Tab. 7: Počet oprávnění vydaných v Příbrami podle typu podnikatele od roku 2000 do roku 2009

Příloha IX

Počet ke dni	31.12.1992	31.12.1993	31.12.1994	31.12.1995
Celkem platných ŽO	940 334	1 263 758	1 595 077	1 859 192
Živnosti koncesované	89 312	124 558	147 668	165 602
Živnosti vázané	164 467	203 508	239 092	269 919
Živnosti řemeslné	190 517	224 947	245 711	271 678
Živnosti volné	496 038	710 745	962 606	1 151 993
ŽO pro fyzické osoby	799 127	1 030 631	1 276 164	1 489 570
ŽO pro právnické os.	141 207	233 127	318 913	369 622
ŽO pro cizince		8 823	19 858	43 335
Podnikatelé celkem	656 123	889 857	1 113 920	1 243 637
Fyzické osoby		794 937	985 930	1 116 803
Právnické os.		94 920	127 990	126 834
Cizinci celkem		7 292	18 540	36 996
Počet obyvatel	10 316 734	10 328 970	10 334 013	10 334 404
Počet ŽO na 1000 obyvatel	91,15	122,35	154,35	179,90
Podnikatelů na 1000 obyvatel	63,60	86,15	107,79	120,34
Počet ŽO na jednoho podnikatele	1,43	1,42	1,43	1,49

Tab. 8: Statistika živnostenského podnikání v ČR od roku 1992 do roku 1995

Příloha X

Počet ke dni	31.12.1996	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000
Celkem platných ŽO	2 294 052	2 611 442	2 592 239	2 837 831	3 001 820
Živnosti koncesované	142 933	148 897	101 811	128 932	130 223
Živnosti vázané	269 128	241 446	197 494	190 604	234 405
Živnosti řemeslné	385 043	440 265	467 606	506 165	543 986
Živnosti volné	1 496 948	1780834	1 825 328	2 012 130	2 093 206
ŽO fyzické osoby	1 813 155	2 057 035	2 068 990	2 241 460	2 351 737
ŽO právnické osoby	480 897	554 407	523 249	596 371	650 083
ŽO pro cizince	54 745	77 097	52 687	68 586	72 471
Podnikatelé celkem	1 470 845	1 648 872	1 590 810	1 713 134	1 783 203
Fyzické osoby	1 301 818	1 456 829	1 422 252	1 523 553	1 578 323
Právnické osoby	169 027	192 043	168 558	189 581	204 880
Cizinci celkem	45 498	63 501	43 244	58 386	61 340
Počet obyvatel	10 325 058	10 315 923	10 309 366	10 303 036	10 293 662
Počet ŽO na 1000 obyvatel	222,18	253,15	251,45	275,44	291,62
Počet podnikatelů na 1000 ob.	142,45	159,84	154,31	166,27	173,23
Počet ŽO na 1 podnikatele	1,56	1,58	1,63	1,66	1,68

Tab. 9: Statistika živnostenského podnikání v ČR od roku 1996 do roku 2000

Příloha XI

Počet ke dni	31.12.2001	31.12.2002	31.12.2003	31.12.2004	31.12.2005
Celkem platných ŽO	3 251 556	3 402 149	3 517 655	3 637 442	3 750 559
Živnosti koncesované	131 688	131 972	120 258	120 326	128 145
Živnosti vázané	259 390	270 550	280 356	289 179	294 513
Živnosti řemeslné	594 780	619 826	641 291	659 905	678 385
Živnosti volné	2 265 698	2 379 801	2 475 750	2 568 032	2 649 516
ŽO fyzické osoby	2 505 503	2 608 175	2 690 816	2 744 858	2 804 648
ŽO právnické osoby	746 053	793 974	826 839	892 584	945 911
ŽO pro cizince	78 423	75 661	76 057	80 827	83 841
Podnikatelé celkem	1 861 705	1 908 306	1 962 868	1 983 285	2 005 882
Fyzické osoby	1 634 811	1 676 221	1 726 683	1 736 800	1 751 940
Právnické osoby	226 894	232 085	236 185	246 485	253 942
Cizinci celkem	64 000	60 532	62 293	65 219	67 246
Počet obyvatel	10 292 933	10 182 471	10 219 162	10 215 575	10 246 522
Počet ŽO na 1000 obyvatel	315,90	334,12	344,22	356,07	366,03
Počet podnikatelů na 1000 o.	180,87	187,41	192,08	194,14	195,76
Počet ŽO na 1 podnikatele	1,75	1,78	1,79	1,83	1,87

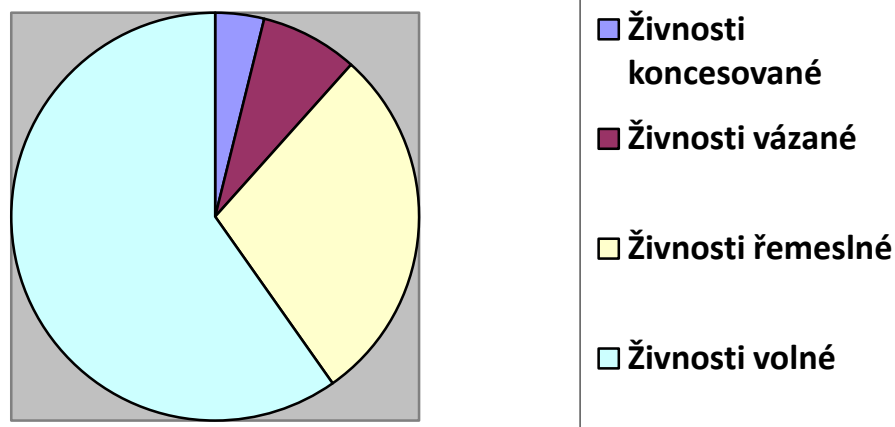
Tab. 10: Statistika živnostenského podnikání v ČR od roku 2001 do roku 2005

Příloha XII

Počet ke dni	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2009
Celkem platných ŽO	3 837 725	3 961 070	2 815 400	2 898 826
Živnosti koncesované	122 245	122 593	112 162	112 213
Živnosti vázané	300 311	307 777	221 441	224 478
Živnosti řemeslné	692 582	714 574	796 552	829 476
Živnosti volné	2 722 487	2 816 126	1 685 245	1 732 659
ŽO fyzické osoby	2 851 311	2 902 788	2 315 748	2 382 609
ŽO právnické osoby	986 414	1 058 282	499 652	516 217
ŽO pro cizince	80 724	85 409	84 488	96 402
Podnikatelé celkem	2 030 759	2 054 325	2 112 424	2 173 615
Fyzické osoby	1 773 785	1 787 057	1 826 928	1 868 756
Právnické osoby	256 974	267 268	285 496	304 859
Cizinci celkem	65 722	68 785	77 158	87 753
Počet obyvatel	10 280 968	10 349 372	10 446 157	10 501 197
Počet ŽO na 1000 obyvatel	373,28	382,74	269,515	276,047
Počet podnikatelů na 1000 ob.	197,53	198,50	202,22	206,987
Počet ŽO na 1 podnikatele	1,89	1,93	1,33	1,334

Tab. 11: Statistika živnostenského podnikání v ČR od roku 2006 do roku 2009

Poměr živností podle typu v ČR v roce 2009

Graf 2: Poměr živností podle typu vydaných v ČR do 31. 12. 2009

ABSTRAKT

STRAMOVÁ, A. *Vývoj živnostenského práva ve vztahu k vývoji na Příbramsku se zaměřením na ohlašovací živnosti : bakalářská práce.* České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2010. 65 s.
Vedoucí bakalářské práce JUDr. Marie Krybusová

Klíčová slova: historie podnikání, podnikání, živnost, živnostenský zákon

Bakalářská práce se zabývá jednak pohledem na historii podnikání na Příbramsku a také pohledem na podnikání v ČR z hlediska příslušné platné legislativy. Zároveň doplňuje vývoj legislativy konkrétními statistickými daty v jednotlivých kapitolách se zaměřením na správní obvod obecního živnostenského úřadu MěÚ Příbram. Další částí je analýza zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání včetně jeho dalších novel a dopadů na podnikatele. Práce se zabývá jen významnými novelami živnostenského zákona např. novelou č. 130/2008 Sb., která podstatným způsobem zjednodušila vstup do podnikání. Také je zde zmíněn vznik a význam centrálních registračních míst. Pro názornost jsou uvedeny i konkrétní příklady postupu podnikatelského subjektu při ohlášení živnosti.

ABSTRACT

STRAMOVÁ, A. Development of trade law in connection with the development in the Příbram region focused on business reporting : Bachelor thesis. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2010. 65 p. Supervisor: JUDr. Marie Krybusová

Key words: history of trade, business, trade, trade law

The bachelor work deals with history of businesses in the Příbram region as well as history of businesses in the Czech Republic from the valid legislation point of view. Also it completes the legislation development with particular statistical data in individual chapters focused on the district of administration of the Příbram Council. Next, there is the analysis of the Act no. 455/1991 Collection of Law, regarding trade business including its other novels and its consequences for the businessmen. This work also deals with important novels of the Trade Law, e.g. Act no. 130/ 2008 Collection of Law, which importantly simplified the business admittance. Also, the foundation and importance of central registration spots are mentioned. For better visualisation, the examples of business entity's procedures while reporting a business are stated.